

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 80.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 28. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračamo.
Oglasi po tarifi in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 80-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 156

Ljubljana, petek, dne 10. julija 1931

Leto II.

Državni tajnik Stimson s padalom
Ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Stimson je odpotoval v Evropo, da prouči evropske politične razmere. Iz Washingtona je potoval v Newyork z letalom, toda zaradi večje varnosti si je dal opasati padalo.

Ameriški državni tajnik Stimson v Rimu

Rim, 9. julija. AA. Državni tajnik Združenih držav Stimson je prispel v Rim in se je nastanil v poslopiju ameriškega poslaštva.

Rim, 9. julija. AA. Danes bo državni tajnik Stimson obiskal ministra za zunanje zadeve Grandija. Popoldne ga bo sprejel predsednik vlade.

Rim, 9. julija. AA. Danes ob 6. popoldne je posetil ameriški državni tajnik Stimson Mussolinija. Pri njem je ostal eno uro. Listi poročajo, da sta državnik med drugim razpravljala o vprašanju ameriškega posojila Italiji.

Načrti za splošno znižanje vojnih dolgov

Washington, 9. julija. n. Ameriški strokovnjaki proučujejo sedaj 2 načrta za znižanje mednarodnih vojnih dolgov. Po prvem načrtu, ki ga je sestavil Edward Gurley, se morajo znižati vojni dolgovi 50% za dobo 30 let, če države dolžnice v istem času znižajo svoje oboroževanje za 50% za dobo 20 let. Po drugem predlogu, ki ga je sestavil finančni šklegel pa bi morale znižati države proračune za svoje oboroževanje. Za vsake 200 milijonov dolarjev takšnega znižanja bi Amerika znižala svoje oboroževanje za 100 milijonov. S prihranki, ki bi jih na ta način USA dosegla, bi se amortizirali vojni dolgovi.

Češkoslovaški parlament je odobril novo trg. pogodbo med Češkoslovaško in Jugoslavijo

Beograd, 9. julija. AA. Poročajo iz Prage: Na včerajšnji seji parlamenta so bile izglasovane izjemne in češkoslovaško-jugoslovanski trgovinski pogodbi, sklenjeni 30. marca t. l., ki stopi v veljavo z naredbo z dne 1. julija.

Romunski minister za vnanje zadeve potuje

Rim, 9. julija. n. Prihodnji teden prispe v Italijo na oddih romunski zunanji minister Ghica. V Italiji ostane nekaj tednov. Nato odpotuje v Francijo. Minister Ghica namerava posetiti Rim in Pariz, kjer se hoče sestati z zastopniki italijanske in francoske vlade.

Nevaren zakon v Romuniji

Bukarešta, 9. julija. n. Zbornica je izglasovala nujni predlog bivšega ministra Mihalakea in podpredsednika nacionalno kmetijske stranke o sprejemu zakona o državnih uslužbenih in izvoru njihovega imetja.

Mussolini pojde tudi v London?

Budimpešta, 9. julija. n. Dopisnik lista »Magyar Oszag« poroča iz Rima, da Mussolini ne namerava potovati le v Berlin, marveč tudi v London.

Otvoritev novega ogrskega parlamenta

Budimpešta, 9. julija. n. Madžarski parlament bo pričel zasedati 20. t. m. Svečano ga bo otvoril guverner Horthy. Na prvi seji bodo izvolili predsednika in verificirali mandate. Dne 26. t. m. se pričnejo parlamentarne počitnice, ki bodo trajale do 20. septembra. Dne 1. avgusta bodo poslanci prejeli plačo za 4 mesece in s tem bo njihovo letno delo zaključeno.

Pogajanja v Parizu se nadaljujejo

Tudi Nemčija mora nekaj žrtvovati in se odpovedati gradnji novih vojnih ladij in »Anschluss«-u — Ministri na potovanju v Pariz in Berlin — Nemški poslanik pri predsedniku francoske vlade — Položaj na borzah

London, 9. julija. AA. Pogajanja za izvedbo Hoovervega načrta se nadaljujejo. Dne 17. julija se sestanejo v Londonu strokovnjaki držav-podpisnic Youngovega načrta.

Listi poudarjajo važnost stališča nemške države in vprašanja, ali bo Nemčija vse storila v korist evropskega miru.

»Times« pravi, da je Anglija s sprejetjem Hoovervih predlogov veliko žrtvovala. Zato morajo storiti druge države isto in to čimprej. List nadaljuje, da so druge države žrtvoval v prvi vrsti za Nemčijo, ki edina dejanski pridobi. Zato druge države pričakujejo, da bo Nemčija kaj storila za evropsko sodelovanje, kar bi gotovo zelo dvignilo njen kredit in pomagalo pogajanjem, ki se prično prihodnji teden, do srečnega zaključka. Nemčija bi morala dokazati, da bo porabila gospodarsko pomoč v izključno gospodarske svrhe. To bi pokazala najlepše s tem, da bi se odpovedala gradnji križarke »Erlass Lothringene« vsaj za čas enoletnega moratorija. Psihološka vrednost tega čina bi gotovo z daleka nadkrilila korist vojne ladje, ki bi jo zgradila.

List nadaljuje, da bi Nemčija z odditvijo gradnje nove križarke veliko pripomogla k gospodarski obnovi Evrope, ker bi tako pokazala, da ceni pomoč drugih držav.

Prav tako bi imelo zelo ugodne posledice, če bi se Nemčija začasno odpovedala procesu gospodarske združitve z Avstrijo. Ta čin bi imel tudi zelo ugoden vpliv na vprašanje »Anschlusa«, ki ga smatrajo nekatere države za sovražno potezo proti Briandovemu načrtu za združitev Evrope.

Nemčija je vedno trdila, da se hoče združiti z Avstrijo iz gospodarskih ozirov. Nemčija bo dobila sedaj tako veliko finančno pomoč, na kakršno ni nikoli upala. Na njej je sedaj, da pokaže z odditvijo vprašanja avstrijsko-nemške gospodarske zveze, da je pripravljena storiti vse za ustanovitev družine narodov, ki bodo pripravljene pomagati drug drugemu v resnih in težkih časih.

London, 9. julija. d. »Times« in »Daily Herald« izražata v svojih današnjih uvodnih člankih nado, da bo Nemčija v priznanje finančne podpore, ki ji je bila dana, tudi s svoje strani pripomogla k evropskemu sodelovanju. Oba lista dajeta posebno nemški vladi nasvete, naj opusti načrt nemško-avstrijske carinske zveze kakor tudi, da ustavi dražbo oklopnih križark. S takim dejanjem bi Nemčija lahko pokazala, da je pripravljena vsemogoče storiti, da se ustvari evropska družina narodov.

London, 9. julija. AA. V torek odpotuje Pariz, kjer bo zastopal angleško vlado na francoski kolonialni razstavi. Ob tej priliki se sestane s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Henderson ostane v Parizu dva dni, nakar odpotuje v četrtek v Berlin, kjer se sestane prihodnjega dne z ministrskim predsednikom Macdonaldom.

Angleška ministra sta pred tedni sprejela povabilo nemških ministrov, naj prideta v Berlin. Macdonald se vrne iz Berlina v London z letalom 20. julija. Henderson pa bo potoval domov preko Pariza.

Pariz, 9. julija. AA. Predsednik francoske vlade je sprejel nemškega poslanika in imel z njim dolg razgovor.

O sestanku je bil izdan komunike, ki pravi, da je nemška vlada čestitala k sporazumu med Francijo in Združenimi državami. Nemški poslanik je dobil nalog, da uradno izroči francoski vladi besedilo izjave državnega kancelarja Brüninga o uporabi Nemčiji prepuščenih zneskov.

»Havas« priobčuje komentar o tem razgovoru in pravi, da gre za važen diplomatski dogodek in da so na sestanku razpravljali o možnosti bližnjega sestanka v Parizu med Lavalom in državnim kancelarjem Brüningom.

London, 9. julija. AA. Prvo navdušenje zaradi sporazuma v Parizu se je na včerajšnji londonski borzi precej poglelo. Go-

spodarski krogi splošno obžalujejo, da so se pogajanja toliko zavlekla.

Proti koncu borze je namesto optimizma prevladoval pesimizem, ki so ga še bolj potrdile vesti o finančnih težkočah Nemčije. Včeraj popoldne so tečaji vrednostnih papirjev zelo padli. Iz Nemčije so potegnili zopet 2 milijona funtov šterlingov kreditov. Marka je oslabela in notirala proti koncu borze 20:5 mark za funt.

Pariz, 9. julija. AA. Na včerajšnji borzi so narasli za več točk skoraj vsi vrednostni papirji.

London, 9. julija. AA. V tukajšnjih finančnih krogih so nastale vesti, da bodo z Nemčijo pogajanja o novih kreditih. »Daily Herald« pravi, da bo šlo na podlagi garancijske izjave nemških industrijcev (ki so pripravljene jamčiti s 500 milijoni markami) za posojilo v znesku poldruge milijarde.

Berlin, 9. julija. AA. O končni ureditvi Hoovervega načrta naj bi bile dve konferenci. Ena s strokovnjaki, druga pa naj bi bila vladna konferenca.

Tukajšnji politični krogi sodijo, da bi zadostovala konferenca strokovnjakov. Njihova naloga bi bila, da uredi preostala tehnična vprašanja v okvirju Hoovervega načrta. Vladna konferenca za ratifikacijo sklepov strokovnjakov pa je odveč. Te sklepe bi mogli ratificirati z izmenjavo not. Nemško časopisje je proti vladni konferenci, kakor jo predlaga Francija, ki želi, naj se razpravlja tudi o političnih vprašanjih.

Berlin, 9. julija. AA. Predsednik nemške državne banke Luther bo z letalom posetil London, Bruselj, Pariz in Basel. Tukajšnji politični krogi menijo, da bo to potovanje razpršilo bojazen, da stoji Nemčija pred finančno katastrofo. Listi pišejo, da potuje Luther v inozemstvo, da čimprej dobi 400 milijonov mark eskomptnega kredita, ki so ga dovolile nemški državni banki glavne emisijske banke. Kredit zapade 16. julija. Predsednik Luther bo skušal doseči podaljšanje omenjenega kredita, da prepreči eventualni padec marke. Gospodarski krogi so z napetostjo pričakovali poročilo nemške državne banke za prvi teden, da vidijo, kaka je situacija nemške marke. Vendar se pesimistično pričakovanje gospodarskih krogov ni uresničilo in kakor pravi poročilo, se je kritje novčanic dvignilo od 40 do 44%. Tudi naglica, s katero skuša Luther doseči svoj cilj, je napravila na gospodarske kroge najboljši vtis.

Poročajo pa, da je prispel Luther ob 1:15 zjutraj v London. Opoldne je zapustil London in se odpeljal ob 3. popoldne v Bruselj, odkoder bo nadaljeval jutri zjutraj potovanje v Pariz. V soboto odpotuje iz Pariza v Basel, da se udeleži seje upravnega sveta Banke za mednarodna izplačila.

Nemci iščejo veliko posojilo

Berlin, 9. julija. d. Predsednik nemške državne banke dr. Luther je odpotoval sinoči v London, kamor je že danes dospel. Tam je posetil nemškega poslanika kakor tudi predsednika angleške novčanične banke, nato pa je še danes odšel v Pariz.

Obisk egiptovskega zunanjega ministra v Rimu

Izjava ministra Abdel-Fatah-paše -- Obmejnih sporov med Italijo in Egiptom ni -- Odlikovan je egiptovskega ministra

Rim, 9. julija. AA. Zunanji minister Grandi je sprejel v posebni avdienci egiptovskega ministra za zunanje zadeve Abdel-Fatah pašo. Po posetu in razgovoru z egiptskim ministrom je Grandi odšel v egiptsko poslaništvo in vrnil obisk.

Egiptski minister za zunanje zadeve je sprejel novinarje in jim izjavil, da ga je prirčen sprejem v Rimu globoko presunil. Vesel je, da se nahaja v prestolnici Italije, ki jo vodi Mussolini v lepšo bodočnost, in ki je poglobila svoje kulturne in gospodarske stike z Egiptom. Rekel je to:

»Pri tej priliki izjavljam, da med Italijo in Egiptom nikoli ni bilo spora o zapadni egiptski meji in da to vprašanje nikoli ni

in Basel. Dr. Luther išče novo veliko posojilo za nemško državno banko. Kakor znano, je nemška državna banka že pred kratkim časom dobila 100 milijonov dolarjev, ki ji jih je dala reparacijska banka v Bazelu skupno z emisijskimi bankami v Londonu, Parizu in Newyorku. Sedaj pa gre za večje posojilo, ki naj bi rešilo nemško državno banko iz težav, ki jih ima še vedno zaradi odtoka deviz. Vzpostoredno s tem gre najnovejša kreditna akcija za nemško gospodarstvo. V podporo te akcije je bila včeraj izdana zasilna naredba po § 48 nemške državne ustave. Smisel vse akcije je ta, da je nemška državna banka zaradi odstopa deviz zelo oslABLJENA in da ne more nemški industriji podeljevati posojil v tisti meri, kakor poprej. To nalogo naj bi v nekem oziru prevzela Golddiskontbank, ki je postranski institut nemške državne banke in ki naj se sedaj spremeni v banko za preskrbovanje inozemskih kreditov. Ta Golddiskontbank naj bi s pomočjo nemške državne banke in na podlagi garancij, ki ji jih nudi nemška industrija, najela veliko inozemsko posojilo v višini 500 milijonov in po drugi verziji celo 1500 milijonov mark. To kreditno akcijo za nemško industrijo bodo s posebnim izrazom zaupanja za Nemčijo in njeno gospodarstvo podpirale tudi angleška in francoska novčanična banka, kakor tudi druge velike privatne banke.

Nemčija ne bo plačala že sedaj zapadlega zneska

Washington, 9. julija. AA. Prihodnji teden zapade prvo pogojno plačilo Nemčije. Tukajšnji vladni krogi so mnenja, da bo Nemčija opustila plačilo zapadlega zneska, čeprav še ni jasno, ali bo ravnanje Nemčije v tem primeru v skladu s pravkar sklenjenim sporazumom s Francijo in Združenimi državami.

Berlin, 9. julija. AA. Po zadnjih vesteh je nemška vlada sklenila, da ne bo prošila za podaljšanje kredita 148 milijonov mark, ki so ga dovolile zakladnemu ministrstvu pred kratkim nemške banke. Kredit zapade 16. julija. Politični in finančni krogi menijo, da je to posledica pariškega sporazuma v vprašanju moratorija. Dalje poročajo, da ima zakladno ministrstvo dovolj sredstev, da zadosti vsem svojim obveznostim. S tem sklepom je nemška vlada demantirala vesti o finančnih težkočah Nemčije.

Tudi Madžari se oglašajo

Budimpešta, 9. julija. n. Madžarski tisk se obirno bavi z ameriško-francoskim sporazumom. Listi ugotavljajo, da Madžarska še ni odgovorila na Hooverjevo ponudbo. »Az Est« objavlja poluradno pojasnilo, da namerava madžarska vlada čakati vse dotlej, dokler ne dobi uradnega obvestila o Hooverjevem predlogu. Madžarska se je povsem naravno zavzela nad idejo sporazuma. Sedaj pa, ko so rešili glavno vprašanje — vprašanje o carinskem moratoriju — je postalo aktualno tudi vprašanje o Madžarski v zvezi s Hooverjevim predlogom. V političnih krogih je izzvalo to poročilo precejšnje zanimanje, ker menijo, da je Hoover pozabil na Madžarsko.

Zračna linija Rim-Brindisi

Rim, 9. julija. AA. Včeraj so slovesno otvorili novo zračno linijo Rim-Bari-Brindisi. S tem je vzpostavljena zračna zveza med centralno Evropo, Atenami, Carigradom in Aleksandrijo v Egiptu.

Dunajski »Kreditanstalt«

Dunaj, 8. julija 1931.
Ta teden bo definitivno urejena zadeva »Oesterreichische Kreditanstalt für Handel und Gewerbe« s sprejetjem tretjega in četrtega zakona o Kreditnem zavodu pred avstrijskim parlamentom in s postavitvijo novega upravnega in nadzorstvenega odbora, pri katerih bo poslej glavni delež pripadal državi.

Kreditni zavod bo popolnoma v njenih rokah in bo postal državna banka, kakor je to razvidno iz dveh že sprejetih in iz tretjega in četrtega zakona o zavodu, ki se pravkar pripravljata.

Izgledi Kreditnega zavoda kot državne banke bi v normalnih razmerah nikakor ne bili slabi. Saj ga je že sama država, kakor je razvidno iz prvega zakona o zavodu, podprla z nemalim kapitalom 100 milijonov šilingov. Na podlagi drugega zakona je država prevzela poročilo najprej za vse inozemske vloge in posojila Kreditnemu zavodu, postopno pa tudi za vse domače vloge v celotni vsoti nad 1 milijardo šilingov.

Kljub temu pa je vendarle odprto vprašanje, ali se bo posrečilo Kreditni zavod ohraniti. To se pravi: Kreditni zavod z vsem njegovim ogromnim industrijskim koncernom. Ohraniti Kreditni zavod kot banko, ki bi se uredila po svojih novih razmerah, bi ne bilo tako težko. Toda državi in javnosti je predvsem od tega, da se ohrani vse, kar od Kreditnega zavoda zavisi, da se torej ohrani industrijski koncern. Samo zato doprinese država za zavod tako ogromne žrtve in parlament ji v tem prizadevanju ne stavlja nobene zapreke samo zato, da bi se avstrijsko gospodarstvo rešilo pred veliko katastrofo.

Zalibog pa ta ohranitev industrijskega koncerna Kreditnega zavoda nikakor še ni popolnoma zagotovljena. Vsak dan se pojavljajo vesti, da bo novo vodstvo zavoda, zlasti njegov rekonstrukcijski odbor prišel, da to ali ono podjetje, to ali ono tovarno izloči iz nadaljnjega financiranja in jo prepusti njeni usodi, ali da temu in enemu podjetniku odpove stare kredite. Vsak tak korak bi seveda pomenil nadaljnje zapiranje tovarn, nov rapiden porast brezposelnosti, novo poslabšanje sedanjega že itak obupnega gospodarskega položaja, kajti v današnji krizi ne more nobena tovarna izplačati svojih dolgov, a niti v Avstriji niti v inozemstvu se ne najde denarni zavod, ki bi jo finančno podprl.

Pri takšnih okoliščinah bi zlasti za delavstvo pomenilo zelo težek udarec, če bi novo vodstvo Kreditnega zavoda moralo tudi samo en del svoje industrije izločiti iz financiranja. Pa tudi ostale naloge novega vodstva, namreč razdiranje starih službenih dogovorov in redukcija plač, penzij in osebja, ne bodo tako lahke, kakor se na prvi pogled zdi.

Izvor vseh teh težav pa je v dejstvu, da propad Kreditnega zavoda ni šele novejšega datuma. Mnenje, da je ta propad zakril samo prevzem Sieghardtovega Zemeljeko-kreditnega zavoda, ki se je, kakor vemo, izvršil na pritisk Schobrove vlade v letu 1929., ne drži. Če se vrnemo malo v preteklost, bomo našli starejše in večje vzroke za žalostni konec Kreditnega zavoda. Ko je Kreditni zavod prevzel Sieghardtovo banko, ki je bila tedaj drugi največji denarni zavod v Avstriji z drugim največjim industrijskim koncernom, je bil dobera pretresen že po celi vrsti podobnih transakcij, ki jih je bil izvedel v zvezi s prostovoljno ali prisiljeno likvidacijo Centralne banke nemških hranilnic, Prometne banke, Depozitne banke in drugih skrahiranih dunajskih in provincijalnih denarnih zavodov.

Boj, ki ga je Kreditni enako kakor Zemeljeko-kreditni zavod bil v imenu starih, avtohtonih avstrijskih kapitalistov proti vojnim in povojnim parvenijem Boslu, Castiglioniu in dr., je zahteval težke žrtve. Pa tudi v boju dunajske in berlinske špekulacije proti francoskemu franku Kreditni zavod ni bil tako pasiven, kakor se je zdelo. Zlasti njegovo razmerje do bančne hiše Rotschild je imelo pogostem za posledico, da so se dobre transakcije, ki so se končavale z dobičkom, knjižile pri Rotschildu, medtem ko je neuspele operacije kasiral Kreditni zavod, kjer je izgubo Rotschild delil z vsemi svojimi družabniki.

Poučeni krogi trdijo, da razmere Kreditnega zavoda že tedaj, ko je gradil svojo sijajno palačo na Freyungu, nikakor niso bile rožnate. Njegova kardinalna napaka pa je bila, da po prevratu ni še o pravem času izvajal konsekvenc iz novega političnega in gospodarskega položaja v srednji Evropi in da si je na vso moč prizadeval svojo akcijo v nasledstvenih državah bivše monarhije še razširiti, na mesto da bi jo polagoma reducirail. Prav ta politika se je vsem dunajskim bankam strahotno maščevala in je bila najbrž eden glavnih vzrokov velikega dunajskega bančnega poloma.

Da pa so k propadu Kreditnega zavoda v veliki meri pripomogli tudi razni ravnanja, ki so ostali banki dolžni nekritične špekulacijske račune in so mimo tega pobrali od nje ogromne gaže, penzije in milijone dolarjev odpravnin, o tem pač ne more biti nobenega dvoma.

Spor med Vatikanom in fašisti

»Papeževa okrožnica je polemičen akt« -- Pravice do vzgoje mladine fašizem Cerkvni ne more priznati

Rim, 9. julija. n. Papeževa enciklika je še vedno predmet burne polemike. Fašistovski tisk trdi, da je ta enciklika polemičen akt, ki ga je izvedel papež le spričo neke objave privatne agencije »Radio Nazionale«. »Osservatore Romano« pa zavrača fašistovske liste, češ da je italijanska vlada s poročilom, ki ga je objavila agencija »Stefani«, zavzela striktno stališče o vprašanju, o katerem se vodijo vsa diplomatska pogajanja med njo in Vatikanom. Baš spričo tega je nastala potreba, da se brani papeževa republika.

»Lavoro Fascista« meni, da je dokazano, da je katoliška akcija, ki jo vodi Vatikan, postala aktiven član antifašistične koncentracije. Spričo tega mora fašistovska Italija obsoditi takšne metode Vatikana. Pravice, da bi cerkev vzgajala mladino, kakor jo zahteva papež v svoji encikliki, fašistovski režim ne more priznati.

Katoliška akcija je politična organizacija z versko krinko. Postopanje fašistovske vlade napram katoliški akciji je bilo opravičeno. S tem svojim fašistovskim postopanjem namreč ni kršil konkordata, ker med katoliško cerkvijo in Italijo ni spora, spora ni niti med Vatikanom in Italijo, marveč izključno med Italijo in papežem Pijem XI. Kajti fašistična država čuva katoliško cerkev.

»Giornale d'Italia« naglašja, da se mora situacija v vsakem slučaju razbistri. Med cerkveno in svetovno oblastjo je treba najti jasek sporazum.

Rim, 9. julija. AA. Mussolini je prepovedal članom fašistične stranke članstvo pri vsaki organizaciji, ki bi bila v zvezi z razpuščeno katoliško akcijo. Slično okrožnico je izdal generalni tajnik fašistične stranke.

Za popolno medicinsko fakulteto v Ljubljani

Ljubljana, v juliju.

V zadnjem času je v naši javnosti skoro popolnoma izginila zahteva po popolni medicinski fakulteti v Ljubljani. Argumenti, ki so jo nekoč opravičevali, ne drže več. O resnični potrebi take fakultete smo si vsi na jasnem. Fakulteta pa ne nastane s potrebo, marveč jo je treba graditi in opremiti z — denarjem. Država je storila svojo dolžnost in dala, kar ji je bilo v danih razmerah mogoče.

Hotel smo fakulteto z verbalnimi notami. Po tej metodi smo si izvojevali po ustanovitvi naše države mnogo. Tega nihče ne more zanikati. Imamo skoro popolno univerzo. Kajpak medicinska fakulteta z vsemi potrebnimi laboratoriji in instituti je napolnena krona vsake univerze.

Nastane vprašanje, ali poskusimo v bodoče z enakimi verbalnimi notami, kakor v preteklosti. Sodimo, da po tej poti ne bomo prišli do cilja. Treba je preorijentacije, drugih idej in potov za doseg tega smotra.

Torej, kako?

Odgovor ni težak. V zadnjih letih smo doživeli nekako reorganizacijo zdravstvene službe, kurativne in higienske ustanove se razraščajo po točno določenih smernicah. Banovinski proračuni so zračlo novih pobud in mladostnega hotenja. Napredek in izpopolnitev je na vsej črti.

Ali naj ostane samo pri dosedanjih naklepih in načrtih?

Ali naj so naše bolnice samo neke vrste sanatoriji brez znanstvenih pripomočkov, brez institutov z lastnimi znanstvenimi študijami?

Na tej pol poti, sodimo, slovensko zdravstvo ne bo ostalo. Naš cilj mora biti prejšnjemu, da izpopolnimo svoje zdravstvene ustanove s potrebnim znanstveno aparaturom, z vsemi potrebnimi instituti, stroji, aparati, tako da bo naše kurativno in higiensko zdravstvo lahko ubiralo samostojna znanstvena pota in se bodo mogli med nami samimi, nad našim bolniškim materialom, v naših ustanovah uveljaviti novi medicinski talenti.

Naši zdravniki odklanjajo pojmovanje njihovega poklica, ki bi se omejilo na poklicno prakso v najslabšem smislu besede. Zdravni-

ški idealizem ne sme umreti po končanih študijah v praksi. Nasprotno, tu mora vzplamteti v pomlajeni obliki. Vse življenje, vsa praksa je samo izpopolnjevanje znanja, in sicer v pasivni kakor v aktivni obliki. In kakor zahtevamo, da se naše zdravstvene ustanove opremijo z najmodernejšimi in najizdatnejšimi zdravstvenimi sredstvi, tako si želimo praktičnega in znanstvenega udejstvovanja, kar pa bistveno predpostavlja, da so naše bolnice in vsa naša zdravstvena služba izpopolnjene z znanstvenimi bibliotekami, s samostojnimi znanstvenimi instituti in zavodi.

Ko bo naše zdravstvo doseglo to popolnost, tedaj bodo dani naravni temelji, da se znanstvene institucije v našem mestu povežejo in da dobe zakonit naslov popolne medicinske fakultete.

Taki cilji so dosegljivi le, ako bo banovina kazala kakor doslej živo zanimanje za sodobna stremjenja naših zdravstvenih voditeljev, predvsem pa če bo naša celokupna javnost spoznala dalekosežnost teh stremljenj ter začela od običajne pa do naših drobnih združnih in velikih bančnih denarnih organizacij podpirati materialno in moralno novo preorijentacijo naših zdravstvenih ustanov.

Izpopolnitev zdravstva v tem smislu bo prinesla velikanske koristi vsemu gospodarstvu, vsej narodovi moči, njegovi tvornosti, njegovemu delu, učinkovitosti. V prihodnosti bo zmagal oni, ki bo razpolagal z večjim zdravjem. Živeno in telesno zdravje, to bo pogoj narodove veličine, njegove samostojne stvariteljske, njegovega uspeha.

Če izdajamo vsako leto ogromne milijone za nove in stare ceste, dajmo vsaj eno tretjino tega tudi za zdravje, za nabavo najmodernejših aparatov, za radij, za ustanovitev potrebnih institutov in za nabavo potrebnih znanstvenih sredstev na naših bolnicah itd.

Po tej poti bomo privedli vse naše zdravstvo do one popolnosti, iz katere bo sama od sebe, organsko vzrasla popolna medicinska fakulteta. Sicer pa naj se oglašijo k temu problemu odločilni in strokovni krogi!

Dr. I. K.

Iz avstrijskega parlamenta

Dunaj, 9. julija. d. Avstrijski narodni svet je na svoji današnji seji v drugem in tretjem čitanju sprejel ob navzočnosti več kot polovico članov zbornice z dvotretjinsko po ustavi potrebno večino trgovinsko-politični pooblastilni zakon. Ta zakon je kakor znano važen zaradi višjih trgovsko-političnih pogajanj z Jugoslavijo in Češkoslovaško. Vlada je danes predložila narodnemu svetu naslednje zakonske načrte: Zakon o morskem plovbi, dogovor z Jugoslavijo glede uporabe in izvedbe nekaterih določil habskega dogovora, ki ga je sklenila Avstrija z nekaterimi državami-upnicami in slednjič še en zakon o Kreditnem zavodu.

Šahovski kongres v Karlovih Varih

Praga, 9. julija. AA. Na veliki šahovski kongres, ki bo od 11. do 22. avgusta v Karlovih Varih, pojdejo med drugim: iz Jugoslavije dr. Vidmar, dr. Kostić, Asztalos, Pirc in König; iz Poljske Rubinstein, Tartakower, Przepiorka; iz Avstrije Grünfeld, Spielmann, Kmoch, prof. Becker in Loquenz. Izmed ostalih šahovskih mojstrov se tega kongresa udeležijo Marshal, Thomas, Bogoljubov, Aljechin, Rosselli, Yates, Sultan Khan; iz Češkoslovaške pa posebno Flohr, Opočenski, Reš, dr. Skalicki itd.

Proces proti diktatorju Voldemarasu

Kaunas, 9. julija. AA. Prosece proti bivšemu predsedniku vlade Voldemarasu bo v kratkem pred vojaškim sodiščem. Voldemaras je obtožen, da je zasnoval zaroto proti vladi in pripravil atentat na polkovnika Kusteina. Zaslišanih bo 200 prič.

Tatvina na železnici

Beograd, 9. julija. I. V vlaknu na železniški progi med Novim Sadom in Sento je neznan tat ukradel ženi brazilskega bankirja Teziza več briljantov, 20 funtov sterlingov in drug nakit v vrednosti okoli pol milijona Din. Policija je takoj uvedla preiskavo in iztaknila enega izmed tatinskih družbe. Mladi tat Josip Grabner je imel dva briljanta in 20 funtov sterlingov.

Ban g. Drago Marušič se je vrnil v Ljubljano

Beograd, 9. julija. I. Nocoj ob 19.35 je odpoval iz Beograda v Ljubljano ban Dravske banovine dr. Drago Marušič.

»Jugoslavija ne spada v balkansko verigo«

Varsava, 9. julija. AA. Med mnogimi članki, ki so jih objavili poljski listi po končani ekskurziji po Jugoslaviji, je tudi članek lista »Gazeta Polska«, ki naglašja velike simpatije, ki so jih Poljaki bili deležni v Jugoslaviji. Mnogo gostevine ekskurzije Poljakov v Jugoslaviji so izpremenile sodbo Poljakov o južnih Slovanih. Trditev, da »spada Jugoslavija v balkansko verigo«, pripada predvojni prošlosti. Zdaj se vidi in ve, da je Jugoslavija moderna in napredna država.

Važna odredba za licitacijo pri državnih dobavah

Beograd, 9. julija. AA. Centrala industrijskih korporacij je skupno z drugimi gospodarskimi organizacijami že večkrat insistirala, da se začne točno izvajati člen 85 zakona o državnem računovodstvu, ki omejuje prve licitacije pri državnih nabavah na domače izdelovalce in domače industrije. Trgovinski minister je pristal na to in je na podlagi čl. 85 zakona o državnem računovodstvu razposlal vsem ministrom, zlasti pa ministru prometa in ministru vojske in mornarice, kr. bankam upravam, upravi državnih monopolov itd. okrožnico, v kateri med drugim pravi:

Pokazalo se je, da se je pri licitacijah za državne nabave uvedla praksa, ki nasprotuje zakonu o državnem računovodstvu in da se pri vseh licitacijah dovoljuje udeležba tudi tujih izdelovalcev poleg domačih. S tem se oškoduje domača industrija, ki čisto ne more tekmovali s tujimi tvrdkami. Zakon o državnem računovodstvu zlasti čl. 85, predpisuje, da se vselej, kadar gre za predmete in material, ki se lahko nabavi doma, morajo v prvi vrsti upoštevati samo domače tvrdke. Edino tedaj, če predmetov ali materiala ni doma ali pa so cene previsoke, mora dotični resorni minister odrediti ponovno licitacijo, kjer lahko konkurirajo tudi tuje tvrdke.

Ta okrožnica je sporočena predsedniku vlade, da se bodo v bodoče vsa ministrstva točno po njej ravnala.

Za ureditev železniškega prometa — Novi predpisi o kvalifikaciji za železniško službo

Beograd, 9. julija. AA. Ker se je dognalo, da imajo nekatere direkcije med voznimi uslužbenci prebitke osebja, druge direkcije pa tudi osebe brez zadostne strokovne in šolske izobrazbe, je generalna direkcija v interesu našega železniškega prometa sklenila dvigniti nivo tega osebja. V ta namen je odredila, da se smejo vzeti v službo samo osebe, ki razpolagajo z zadostnim šolskim znanjem, in da v bodoče ne bo sprejemala tudi ne za služitelje oseb brez kvalifikacije; za zavrtače in sprevodnike pa se bodo tudi poslej sprejemale samo osebe, ki imajo vsaj dva razreda srednje šole, za vlakovodje pa vsaj štiri razrede srednje šole. Osebe z manjšo šolsko izobrazbo bodo prišle v poštev samo za službe kretničarjev in manevristov.

Francoski letalci v Beogradu

Beograd, 9. julija. AA. Francoska vojaška letalska eskadrilja, ki je davi odletela na polet po Evropi, pride 25. t. m. v Beograd.

Nov komisar SUZOR-a v Zagrebu

Beograd, 9. julija. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je razrešil službe komisarja SUZOR-a v Zagrebu prof. v p. Anteta Odica, s istim odlokom pa je imenoval za komisarja Marka Bauerja, tajnika pokrajinske zveze industrijcev v Zagrebu.

Beogradski proces

Beograd, 9. julija. I. V procesu proti teroristom Ljevakoviću in tovarišem se je danes nadaljevalo zasliševanje Ljevakovića star. Sodnik Kurtović je vprašal obtoženca kdo mu je poslal pismo iz Karlovca. Ljevaković je odgovoril, da ne ve, da pa je opazil, da je Perčec vedel za to pismo. Iz Karlovca do Reke, je pojasnjeval, ni daleč. Iz Reke pa prihaja mnogo ljudi v našo državo na nezakonit način in Perčec ima dobre stike s takimi ljudmi. Državni tožilec ga je nato vprašal, kako to, da so ga v Dječenje pričakovali, ko je vendar od poziva, ki ga je prejel, pa do njegovega prihoda v Dječenje, preteklo 40 dni. Ljevaković je dejal, da imajo emigrantje v Dječenje permanentno službo. Tudi obojni policijski komisar je z njimi v stalni zvezi. Ljevakoviću so stali tudi bratralci nekaj vprašani. Nato je bilo njegovo zasliševanje zaključeno.

Sledilo je zasliševanje Ljevakovića ml. Na predsednikovo vprašanje je obtoženec dejal, da ni kriv. Obsežno je pojasnjeval svoje odnose z Ljevakovićem st. in drugimi člani teroristične organizacije. Ob 13.30 je predsednik prekinil proces, ki se bo jutri nadaljeval.

Upor jetnikov v Bolgariji

Sofija, 9. julija. AA. V zaporih blizu Shive v Južni Bolgariji so jetniki, ki so se vračali z nevnege sprehoda, nenadoma napadli jetniške čuvaje, jim odvzeli orožje in osvobodili zaprte tovariše. Alarmirana straža je takoj pričela streljati na upornike, ki so že zbežali iz zaporov. Po hudi bitki je bilo 5 kaznjencev ubitih in ranjenih na obeh straneh mnogo oseb. Sele ko so prišla ojačenja, so vzpostavili red in mir. Ko so jetnike prešteli, so opazili, da jih je veliko zbežalo v mesto. Vojaštvo je obklopiło mesto, da prepreči njihov beg.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 9. julija. d. Menjaje se oblačno, padavine niso izključene, temperatura pa bo polagoma zopet narasčala.

V Nemčiji letos ne bo velikih vojaških vaj

Berlin, 9. julija. AA. Letos ne bo večjih vojaških vežb. Vojaštvo bo imelo vežbe samo v bataljonskem okviru in v bližini garnizij.

Privatno posojilo Nemčiji

Newyork, 9. julija. n. Širijo se glasovi o privatnem posojilu Nemčiji. Nemčija namerava baje najeti 400 milijonov dolarjev posojila pri ameriških in angleških bankah. Pod vodstvom mednarodne reparacijske banke. Finančni krogi menijo, da bo takšno posojilo ojačilo moralno na velikih borzah.

Izgubljeno letalo

Berlin, 9. julija. AA. Po poročilu iz Sanghaja je moralo pošteno letalo, ki pripada nemško-kitajski družbi za letalstvo (Eurasia), pristati pri poletu iz Nankinga v Mandžurijo na skrajni meji Mongolije. To je bilo začetkom julija. Ozemlje, kjer je letalo pristalo, pripada Sovjetski Rusiji. Mongolski vojaki so oddali na letalo, ki je iskalo ponesrečeno poštno letalo, več streliv. Družba je intervenirala, da reši letalo.

Požar petrolejskih vrelcev v Romuniji

Bukarešta, 9. julija. AA. V petrolejskih poljih v okraju Ploesti je izbruhnil velik požar. Več tankov gorečega petroleja se je razlilo. Ognjena reka se je vili proti vasi Scorteni. Prebivalstvo so na nevarnost še pravočasno opozorili, tako da so v zadnjem hipu preprečili katastrofo. Skodo cenijo na 10 milijonov levov.

Kanibali požrl letalskega pilota Trista?

Adelaide, 9. julija. AA. Ni izključeno, da so kanibali na Novi Gvineji pojedli avstralskega letalskega pilota J. Trista. Imenovani je z letalom nadzoroval zlata polja na Novi Gvineji in izginil. Iščče ga šest letal. Včeraj je dobila soproga pogrešanega letalca od brata pismo, kjer pravi, da sta dva domačina prispela na letališče v Lemingu in pripovedovala, da je padel »golob« v notranjosti dežele. Beli gospod se je podal k domačinom, ki so ga pa ubili in najbrže pojedli.

Nov prosvetni hram v Trzinu

Zrasel je iz mladostnega navdušenja in idealizma trzinskih dijakov
Svečana blagoslovitev

Trzin, 7. julija.

V nedeljo 5. t. m. smo obhajali Trzinu naj-
večji domači praznik v zadnjih letih. Blagoslo-
vili smo namreč naš novi Prosvetni dom, sad
neumornega dela našega »Nepolitičnega izobra-
ževalnega društva«.

Nepolitičen — danes ta beseda ne zveni več
tako čudno tuje, ako pa pomislimo, da je bilo
to društvo ustanovljeno pred 7. leti med naj-
hujšim strankarskim borbenim tedajem dobe, do-
bi ta beseda takoj važnejši pomen. Toda po-
sezimo nekoliko nazaj v zgodovino našega
društva!

Čudna in zanimiva je zgodovina »Nepolitič-
nega društva«, ki je zrastle iz mladostnega na-
vdušenja in idealizma mladih trzinskih dija-
kov. V letu 1924, so dijaki, ki so se vozili iz
Trzina v ljubljanske šole, pričeli razmišljati,
kako bi ustanovili v Trzinu sportni klub ali
prosvetno društvo, v katerem bi se tudi oni
udeleževali. Ta razmišljanja so jih slednjič
privedla tako daleč, da so na Velikonočni po-
nedeljek leta 1924, sklicali »občni zbor« dru-
štva, ki se je vršil v gozdu nad Trzinom. Ude-
ležilo se ga je poleg 5 ali 6 dijakov še 10 dru-
gih trzinskih fantov, ki so vsi pristopili k
»društvu«. Društvo si je takoj postavilo smer-
nice, da bo strogo nepolitično-izobraževalno
društvo. Za predsednika je bil izvoljen četir-
deslet Slavko Sicerli.

Pri društvu se je ustanovila sportna sekcija
in mladi 14—15 let stari fanti, so bili žogo
in travnikih in s tem kmalu prišli s posestniki
navzkriž. Izprevideli so, da na ta način ne
bodo priborili svojemu društvu ugleda in pod-
pore svojih sovaščanov in zato so se raje vrgli
na hvalnejše polje vzpizarjanja dramatičnih
predstav. Na podu pri »Narobetu« so impro-
vizirali oder, kulise so sami napravili iz le-
penke in ob nedeljah popoldne so se vršile
predstave. Prva igra je bila »Kmet Herod« in
»V ječi«, nadaljevali pa so z ljudskimi igrami.
Ljudje so od blizu in daleč kar drili k pre-
stavam, pri katerih so pobrali le prostovoljne
prispevke.

Odbor je imel svoje seje v vagonu med vož-
njo v šolo ali iz šole. Na številnih sejah je
sestavil pravila in jih poslal v Kamnik, da jih
oblast potrdi. Ker so bili vsi člani in odbor
še mladoletni so — no priznamo! — ponaredili
podpis učitelja Janka Sicerlija, češ, da se on
zavzema za društvo in priporoča oblasti; da ga
potrdi itd. Pravila so v kratkem prišla potr-
jena nazaj na naslov g. učitelja Sicerlija, ki
se je temu jako začudil in bil celo nejevoljen,
ker o stvari ni bil prav nič poučen. Ko pa
so mu fantje razložili svoje namere, je postal
društvu močna opora.

S potrjenimi pravili je bil sicer zagotovljen
pravni obstoj društva, toda mladi dijaki so
bili v svojem delu navezani samo nase, in saj
vemo, kako se v takih slučajih gleda na delo
in prizadevanje mladine. Skušali so zato, da
pritegnejo v svoj krog tudi odrasle. Dne 6. ja-
nuarja (!) 1925, je bil sklican v osnovni šoli
občni zbor, za katerega je vladalo veliko zani-
manje. Mladina je tu stopila pred trzinsko
javnost z obširnim programom in potrjenimi
pravili »Nepolitičnega izobraževalnega društva
v Trzinu« in prosila izobraženost, naj pre-
vzame vodstvo društva v svoje roke.

Trzinski izobraženci so se zdramili. Sam jih
je bilo, da do sedaj še niso ničesar storili za
kulturni napredek svojega kraja in jim je mo-
rala mladina v tem oziru ne samo dati vzgled,
ampak celo ustanoviti društvo, priznано od
oblasti in jim takorekoč vse gotovo položiti v
roke. Občudovanja vreden in najbrž edinstven
primer v zgodovini ustanavljanja naših kultur-
nih društev! Pa pravilo, da v današnji mla-
dini ni več idealizma.

Z velikim odobravanjem je bil sprejet predlog
mladih idealistov in v društvo je pristopilo ta-
koj veliko število članov. Za predsednika je bil
izvoljen takratni trzinski nadučitelj g. Luka
Blejec. Društvo, h kateremu je brez razlike
strank pristopila večina Trzinčev, je začelo raz-
vijati živahno kulturno udejstvovanje, toda mi-
slimo si lahko, da v tedanjih razvratnih poli-
tičnih razmerah, ko je bilo vse javno in kul-
turno življenje več ali manj v službi strank, ni
imelo lahkega stališča. Uživalo ni nobene mo-
ralne podpore in priznanja s strani slovenskega
časopisja, vendar je brez ozira na to šlo po
ravni poti med viharji strankarskih bojev na-
prej. V šolski sobi so se prirejale najrazličnejše
predstave in predavanja, ki so bila vsa dobro
obiskana. Društvo je dobilo zaupanje vseh va-
ščanov in okoličanov — postavljeno je bilo na
trdne temelje in je z velikim nadami zrlo v
bodočnost.

Ko je leta 1927. g. nadučitelj Blejec stopil
v pokoj, je prevzel začasno predsedstvo društva
g. postajenačelnik Anton Pipan, za njim
pa novi nadučitelj g. Arrigier, ki predse-
daje društvu še danes.

Šolska soba, v kateri so se vršile predstave,
je postala kmalu premajhna; ljudje so v čim-
dalje večjem številu prihajali k predstavam.
Ker je bilo s postavljanjem odra, prenaša-
njem šolskih klopov iz sobe v sobo združenega
veliko dela in sitnosti in ker v Trzinu ni na
razpolago nobenega drugega primernege pro-
stora, ni kazalo drugega, kakor misliti na zgra-
ditev lastnega doma. Toda kje dobiti sredstva?

Vztrajno in pošteno so se vrgli Trzinčji
na delo. S predstavami in prispevki so že v
prvih letih nabrali vsoto 29.000 Din, za katero
se jim je posrečilo kupiti krasen stavbni pro-
stor. Čez 2 meseca so odprodali del tega pro-
stora za — 32.000 Din in tako zaslužili lepo
vsoto. Čeprav neradi, so se vendar obrnili na
ameriške rojake, ki so jih podprli z izdatno
vsoto, s tako izdatno, da je bila s tem takoj
omogočena zidava doma. Požrtvovalnim ame-
riškim rojakom, na katere se tako radi obra-
čamo za podporo, a se jim izkazemo po na-
vadi tako malo hvaležne, najlepša hvala!

Spomladi 1930. se je pričel dom graditi. Do-
mačini so darovali ves les, več kot 600 vožen
in izvršili zastoj, pomagali pri delu vsak dan
in do jeseni je bil dom dograjen, zmanjkalo pa

je tudi sredstev za dovršitev in notranjo ure-
ditev. Ravno ko niso več vedeli, kje naj do-
biho še nadaljna sredstva, jim je priskočila na
pomoč kr. banska uprava in po posredovanju
g. bana inž. Serneca naklonila prvemu nepoli-
tičnemu prosvetnemu društvu podporo 20.000
Din. Dom je bil s tem velikodušnim darom do-
vršen in v jeseni so se v njem že vršile pred-
stave.

Novi prosvetni dom je krasna stavba, z 12
metrov dolgo in skoro 9 metrov široko dvo-
rano. Oder je dolg 8 metrov, širok pa 6 in pol
metra. V dvorano bodo napeljali še elektriko.
V prostornem podzemlju je urejen lep prostor
z velikim štedilnikom, kjer so se vršili dobro
uspešni tečaji gospodinjске šole, o katerih je
»Jugoslovan« že poročal.

V nedeljo, 5. t. m. smo dom slovesno blago-
slovili. Veliko število prebivalstva se je ta dan
zbralo v Trzinu, da prisostvuje največji trzinski
slavnosti in končni zmagi ideje, ki je vzkliła
iz vrst navdušene mladine.

Slavnost se je pričela ob 3. uri popoldne s
sprevodom, ki je krenil izpred Gasilnega doma
najprej po obce kumici g. Angelo Kmetičev in
g. Meto Cepuder, nato pa v novi prosvetni
dom. Veliko povorko je otvorilo 5 konjenikov
v narodnih nošah, sledila je Domžalska godba,
gasilci v uniformah, kočiji s kumicami in ve-
liko število — nad 70 — narodnih noš. Po-
zornost je vzbujal 9-letni Janko Malik, ki je
pred sprevodom narodnih noš korajžno igral
harmoniko.

V prosvetnem domu so bili že zbrani slavn-
nostni gostje. Med njimi smo opazili gg. sre-
skega načelnika vl. svetnika dr. Frana Ogrina,
sreskega šolskega nadzornika Gustava Luke-

Zanimiva razstava v Kamniku

Narodne noše in starinske zanimivosti Kamnika

Kamnik, 7. julija.

Od 5.—12. julija je odprta v Kamniku za-
nimiva razstava narodnih noš in starinskih
zanimivosti mesta Kamnika. Razstavo sta pri-
redila g. vet. inspektor Niko Sadnikar in dol-
goletni občinski tajnik g. Joško Stele. Razstav-
ljeni predmeti so v glavnem last Narodne Ci-
talne, g. Joška Steleta in g. insp. Sadnikarja,
ki je lastnik našega največjega privatnega mu-
zeja.

Razstava je aranžirana okusno in skrbno v
dvorani Citalnice. Povsod se pozna vestna roka
g. Steleta. Takoj pri vratih ti pade v oči olj-
nata slika, ki predstavlja dr. Avgušina Vidica,
ki je bil pred 100 leti lastnik hiše, kjer stoji
danes — Citalnica. Vzdož stene so razloženi
razni porti in rjuhe z lepimi vezeninami in
čipkami. Pozornost vzbujata dve sliki, predstavl-
jajoči sv. Janeza in Kristusa pri vodnjaku,
krasno delo neznanega umetnika, obe s svil-
o šivani. Tu vidiš še starinske ošpetje z visnje-
vimi in rdečimi ovratniki, žlahtno jopo, katero
g. Stele smatra za največjo dragocenost Ci-
talniške garderobe. Nosiše so jo najbogatejše
žene — v Ljubljani je nimajo nikjer. Dalje:
rdeča in visnjeva pisanka, kateri na Jesenicah
pravijo rajdovka in jo še sedaj nosijo v Zireh.
Od leta 1816, je bel nevestin predpasnik s kras-
nimi vezeninami iz Vira pri Domžalah. Naše
dame in gospodične se ne morejo dovolj nau-
čiti preciznemu in res občudovanja vrednemu
ročnemu delu. Tu vidiš tudi vse obleke, ki
jih Vodnik našteva v »Zadovoljnem Kranju«:

Imam oblačilo — domačga padvana
Zenica pa krilo — iz starga mezlana.
Se sveti na lice — ko pirh moj škariat.
Nje šapelj, jeglice, — nje modrice je zlat.

Zanimiva redkost je zlasti šapelj, ki ga je
nosila neka lepota iz Vodic okrog 1790. Tudi
jeglice (iglice!) vidiš v majhnih vitrinici ob
oknu, kjer so razstavljene nad 100 let stari
mošnjiki, denarnice, torbice, prstani, uhani,
broše itd.

Ob desni steni so zanimive posebnosti: razni
pasovi, široki z zlatom in srebrom vezani in
ožji — dokaz imovitosti posameznih lastnikov.
Denarni usnjati pas iz dobe rokovnjačev, kras-
ni vzorci ženskih kril, peče z izredno lepimi
vezeninami, z zlatom vezane avbe (8 jih je),
najrazličnejši telovniki v vseh barvah, irna-
ste hlače, kožuhi, široki pastirski klobuki. Po-
sebnost je suknjič s pokonci stoječim ovratni-
kom. Pasovi za ženske narodne noše zavzemajo
odlični prostor pri oknu. Res lepi primeri, med
katerimi jih je več tudi srebrnih, eden celo
iz leta 1760. G. Joško ti prav rad pove, da se
eni imenujejo ropotari, drugi pa jerovčarji (po
zlatarju Jerovcu!).

Važen zgodovinski dokument so 500 let stari
cerkveni plašci in vezene iz začetka gotike,
ki predstavljajo lepo vrednost in so last gosp.
insp. Sadnikarja. Samo v Stari Loki pri Ko-
čevju so našli starejši mašni plašč, kakršna
vidimo v Kamniku dva, z lepimi, s svil-
o vezanimi podobami. Te umetnine dosedaj še ni-
kjer niso bile razstavljene.

Na mizi vidimo velik bakren vrč iz leta 1760,
iz katerega so stari Kamničani pili medicino in
je last ge. Anice dr. Krautove. Zanimiva zgo-
dovinska redkost pa je lep vrč iz kositra, pre-
stavljajoč Kamniško Veroniko — pol ženske,
pol kače iz leta 1701. Na njenem hrbtu so vre-
zana imena Kamniških županov od Mike Pi-
bernika do Andreja Kosa (1781). Pod tem žu-
panom je vrč izginil iz Kamnika in šele pred
vojno ga je zasledil g. insp. Sadnikar v Kölnu
pri nekem starinarju, kjer ga je kupil. Tako se
je vrč, ki je nekaj služil v mestni posve-
tovalnici za umivanje rok, zopet vrnil v Kamnik.

Iz velikega števila starin in zanimivosti, ka-
tere hrani v svoji zbirki g. Sadnikar in ki so
v zvezi z zgodovino mesta Kamnika, vidimo tu
še 2 metra dolg meč mestnega stražnika; dalje
meč Kamniškega rabilja, kovan leta 1594, s
katerim je bila 1730 obglavljena na Glavnem
trgu neka ženska, ker je umorila svojega moža
(ustno izročilo). Bila je baše pokopana na

žiča, vl. svetnika dr. Vidica, dr. Igorja Vidica, protialkoholni pouk in osnovati društva Trez-
ne mladine.

dr. Potokarja, predsednika kamniške »Lire« g.
Frana Fajdiga, domačega župana Colnarja, pr-
vega predsednika društva g. Blejca itd. Uvodne
besede je izpregovoril g. nadučitelj Arrigier, ki
je pozdravil imenoma vse slavnostne goste,
opisal na kratko zgodovino društva in se za-
hvalil vsem, ki so na katerikoli način sodelovali
pri zgradbi tega važnega žarišča kulturnega
udejstvovanja. Nato je sivolasi zlatomašnik,
župnik g. Janez Mol z željo, da bi božji
blagoslov počival nad to lepo in koristno stav-
bo, izvršil cerkvene obrede. Za ta velepomem-
ben čin se mu je zahvalil g. Arrigier, izrekel
pa mu je tudi zahvalo za vse dobre in na-
klonjenosti, ki jih je dobri dušni pastir stalno
izkazoval društvu. Obe kumici sta nato spre-
jeli novi dom v svoje varstvo. V imenu naj-
mlajših je pristopila mala Pepca Cotmanova
in izročila kumicama šopke cvetic. Pevski
zbor je pod vodstvom g. Slavka Sicerlija, pr-
vega predsednika društva, zapel 4 pesmi, sle-
dila je deklamacija g. Jožeta Kralja: »Naš na-
rodni dom«. Za tem je izpregovoril g. vl. svet-
nik dr. Ogrin, povdarjajoč veliko požrtvoval-
nost in delavnost Trzinčev, ki so postavili tako
krasen dom, ki naj bi stal trdno in širil pravo
omiko in kulturo med narodom. Lepo prired-
itev je zaključila efektna živa slika: narodne
noše, v katerih so bile zastopane vse pokrajine
naše države, okrog podobe Nj. Vel. kralja Ale-
ksandra I. S tem je bila prekrasno izražena
misel naše skupnosti in enotnosti. Godba je
zaigrala državno himno, katero so vsi poslu-
šali stojče.

Po slavnosti se je na vrtu prosvetnega doma
razvila ob zvokih domžalske godbe živahna za-
bava, ki je v prijetnem razpoloženju trajala
pozno v noč.

Z zgraditvijo doma so se sanje, ki jih je sa-
njala pred 7. leti trzinska mladina, uresničile.
Trud požrtvovalnega dela je poplačan. Naj bi
bila ta stavba majhen, toda trden kamen pri
zgradbi kulture naše velike in močne domovine!

Odpoved delavskih stano- vanj v Litiji

Litija, 8. julija.

Zadnje mesece je bilo, kot smo že poročali,
mnogo redukcij ali upokojitev v Mautnerjevi
tovarni. Večina teh delavcev je stanovala v le-
pih »Novih stavbah«, ki jih je tovarna v ta na-
men pred leti zgradila.

No, in včeraj je bilo po teh stavbah veliko
razburjenje in celo jok, ker je ravnateljstvo
vsem tem, t. j. okoli tridesetim, odpovedalo na
3 ledne stanovanje.

Kakor doznavamo iz poučenih virov, je rav-
nateljstvo stavilo to zato, da bi se reducirani
ali upokojeni delavci preselili v manjša stano-
vanja. Prednost imajo aktivni delavci pri sta-
novanjih.

Brezposelnost rudarjev

Statistično ugotovljeno, je največja brezpo-
selnost med rudarji na področju ljubljanskega
rudarskega glavarstva. Do 1. marca t. l. je bilo
reduciranih 2870 delavcev, od 1. marca do za-
četkom meseca maja pa še 298 rudarskih de-
lavcev. Valed praznovanja izgubljeni zaslužki
pa se gibljejo okrog 30 milijonov dinarjev.

Na področju zagrebskega rudarskega glavar-
stva je bilo reduciranih do 1. marca t. l. 1580
delavcev, potemtakem 23% vsega zaposlenega
delavstva. Tekom meseca marca in aprila pa
je bilo reduciranih še nadaljnjih 946 delavcev.

Tudi v območju splitskega rudarskega glavar-
stva je bilo do koncem marca reduciranih 507
rudarskih delavcev, t. j. 18% vseh zaposlenih.
Ta redukcija pa je zadela samo rudarje v rud-
niških boksitih, dočim premoagovniki normalno
obratujejo, saj zaposlujejo samo 800 delavcev.

V okoliših sarajevskega rudarskega glavarstva
pa je bila redukcija minimalna. Ta znaša v
marcu samo 300 delavcev, in sicer samo v že-
leznem rudniku Ljubiji. Naslednja dva meseca
je bilo sicer ponovno 200 delavcev odpuščenih,
vendar so pa to večinoma kmetje, ki valed
poljskega dela zapuščajo rudnike.

Na področju beogradskega rudarskega ravna-
telstva se število rudarskih delavcev ni zmanj-
šalo. Neki rudniki so jih sicer odpuščali, drugi
pa zopet sprejemali, tako da se je stanje izrav-
navalo. Do večje redukcije je prišlo šele za-
četkom letošnjega leta, ko so premoagovniki od-
pustili 713 delavcev, v mesecu aprilu se je pa
stanje zopet popravilo, kajti redukcija ne zna-
ša več nego 500 delavcev.

Bedno življenje vojnega invalida

Mokronog, 8. julija.

Lepše čase je nekoč preživel 53-letni Jurij
Povšič. Tam po slavonskih šumah okoli Pa-
kraca je drvaril ter se veselil življenja ob do-
bri slivovki in pečenim odojakom.

Pa je prišla vojna vihra. Jurij je moral »lju-
bico zapustiti in v vojsko služiti«. V Karpatih
ga je zadela krogla v gleženj desne noge in
mu zapечатila za vselej njegovo usodo. Začela
se je zanj Golgata po raznih ogerskih bolni-
cah. Rano so zanemarili in tako je postal Ju-
rij 100%ni invalid, pravcati svetopisemski Job,
ki junaško prenaša zadnje dneve življenja pod
neko šupo v Mokronogu. Njegovo ležišče je
iz surovih desk, zbita postelja napolnjena s
klojo, nekaj od bolh počrnelih cunj mu je
odeja. Čisti zrak, ki bi ga sicer užival v šupi,
kviri odprta greznica, ki razširja sredi trga
svoje dišave pod nesrečnikov nos.

Dokler je Jurij mogel še gibati, je opravljal
lahka kravarska dela pri Pencatovih, dobro-
srčneži mu zato še sedaj nudijo hrano, tako
da revež ne umrje od gladi. Oči so mu odpo-
vedale in si ne more več s čitanjem krajsati
dolgi čas. Edina zabava mu je krmiljenje ko-
koši, ki se zbirajo okoli njega kot okoli tičjega
patrona sv. Valentina. Samo putke poslušajo
vse invalidske tegobe.

In grahasti petelin vpije in vpije, kot da bi
hotel vse svet opozoriti na krivico, storjeno
dobrodušnemu Jurju: »Usmilite se mojega ne-
srečnega Jurja, že 6 mesecev ni dobil invalid-
nine, pomagajte mu s kakršnikoli darilom
kar na njegov naslov: »Jurij Povšič, Mokro-
noge!«
H. S.

Neznana samomorilka

Celje, 9. junija.

V sredo zvečer je g. Čuvan iz Zavodne v
Voglajni za Westnovo kemično tovarno lovil
ribe. Naenkrat se mu je na trnek obesila že-
nska obleka. Tedaj je zapazil, da leži v vodi
žensko truplo. Hitro je klical na pomoč v bli-
žini se nahajajoče ljudi in ž njimi potegnil
truplo iz vode. Ker je bilo truplo še toplo je
takoj poskusil z umetnim dihanjem, istočasno
pa so poklicali rešilno postajo, ki je kmalu
prispeła ter nadaljevala poskuse z umetnim
dihanjem. Ves trud pa je bil zaman. Truplo so
prepeljali v mrtvašnico okoliškega pokopališča.
Zenska je očitno tužka, ker ji niso mogli
ugotoviti identitete. Stara je kakih 60 do 70
let, oblečena zelo skromno, v spodnji deljusi
ima samo en zob. Nekateri so jo ob večernih
urah opazili, kako je stala na mostu delj časa
in gledala v vodo. Je torej verjetno, da si je
neznanka sama vzela življenje.

1. Po vseh šolah na* države se mora uvesti

Miroslavu Vilharju!

Planina, 7. julija.

Dne 9. avgusta t. l. se bodo izpolnile želje in sklepi mož, ki so ob 110 letnici rojstva pesnika in skladatelja Miroslava Vilharja v začetku leta 1928 sklenili postaviti mu v njegovem rojstnem kraju — Planini pri Raketu — spomenik, vreden njegove veličine.

Sklenili so, da se postavi ob četrti obletnici, odkar se je moral njegov spomenik v Postojni umakniti v skrit kotiček, spomenik katerega so postavili naši Kraševci pod tujim jarmom leta 1906, oni Kraševci, naš najzvedavejši rod, ki danes ječi še pod hujšim jarmom.

Ta sklep se uresničuje! Spomenik že dela domačin Postojne profesor Ivan Sajovic, akademski kipar. Stroški pa žal do sedaj še niso kriti.

Obračamo se zato na vse, ki se do sedaj še niso odzvali, ki pa so slišali, peli in se zamaknili pri pesmi: »Lipa zelenela je...«, ki so se vzdramili pri kitici: »Cujte gore in bregovi, da sinovi Slave smot, ob pesmi: »Po jezeru bliz Triglavca. Da vas ne bo sram pred rojaki v Ameriki, ki so z velikimi žrtvami darovali skoraj ves do sedaj nabrani znesek, da ne bomo osramočeni ob spominu zaslužnega moža pokojnega nadučitelja g. Josipa Benedeka, ki je v visoki starosti mnogo žrtvoval za to, a ne dočkal dneva odkritja spomenika.

Obenem prosimo vsa pevska društva, da s svojim sodelovanjem povečajo veličastnost dneva. Društva, ki nameravajo sodelovati, prosimo, da nam sporočijo do 20. t. m. s kakšnim programom nameravajo nastopiti, da vemo sestaviti spored.

Vsak najmanjši prispevek se hvaležno sprejme, kder pa denarno ne more prispevati, naj se vsaj udeleži odkritja spomenika 9. avgusta t. l. v Planini pri Raketu. Odbor.

Celje

* Izredna javna seja občinske uprave se je vršila v sredo zvečer. Na tajni seji je poročal g. dr. Kalan o personalnih zadevah. Oddano je bilo 33 službenih mest za predstojništvo mestne policije. Sprejeti so bili 1 konceptni uradnik, 8 pisarniški uradniki, 2 pisarniški pomočniki, 1 nadzornik policijskih agentov, 3 policijski agenti, 1 uradni sluga, 1 povelnik varnostne straže ter 21 varnostnih stražnikov. Imena bodo objavljena, ko bo banska uprava potrdila imenovanja. Na javni seji je nato g. dr. Kalan poročal za pravni osek. Kavarnar v Celju g. Ignac Lebič se sprejme v domovinsko zvezo. Učitelj na šoli Glasbene Matice gosp. Dušan Sincinu se zagisura sprejem v domovinsko zvezo, da si zamore pridobiti državljanstvo. Za stavbeni osek poroča g. dr. Wolf. Vprašanje, ali se naj Slomškov trg deloma blakuje, deloma pa asfalтира ostane nerešeno. Zgolj asfaltiranje bi stalo 220.000 Din. Ker pa se pojavlja mnenje, da bi se starinskemu značaju Slomškovega trga ne prileglo asfaltiranje, se zadeva vrne odseku v ponovno proučitev. Ob 11:30 je bila seja končana.

* Javna zahvala. Celjska Sokolska župa izreka pristožno zahvalo vsem onim, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli, da je župni zlet na Vidovo tako sijajno uspel. Zahvaljujemo se posebej mestni občini, komandi celjskega 39. pešpolka, vsem gospodom in gospodičam, vsem sestram in bratom za izkazano pomoč in podporo. Nadalje se zahvaljujemo Javni kuhinji, Zdravstvenemu domu ter dijaški kuhinji za pomoč pri prehranjevanju ter vodstvom vseh celjskih srednjih, meščanskih in narodnih šol za pomoč pri prenečevanju članstva in za prepuštev šolskih prostorov za oblačilnice. Končno se zahvaljujemo vsem darovalcem daril in prispevkov za srečolov. Sijajen uspeh župnega zleta bodi vsem najlepše zadoščenje za trud in požrtvovalnost, ki ste nam jo izkazali. — Zdravo! Sokolska župa v Celju.

* Koncert »Obilica« v torek 14. t. m. ob 20:30 bo v celjskem domu užitek prve vrste, saj je to pejsko drstvo znano širom naše države in izven nje. »Obilica« je imel že nešteto turnej po naši državi, bil pa je tudi že na Poljskem, Češkoslovaškem, Avstriji in Grčiji.

* V naše večerajšnje poročilo o običnem zboru Jugoslovanske Matice se je vrnila neljubla pomota. Gdč. Zupančičeva je bila izvoljena za podpredsednico mesto pokojnega g. notarja Dr. Karja iz ne Burgarja.

* Rešilna postaja je bila v mesecu juniju pozvana 37 krat na pomoč. Med tem je bilo 35 voženj z rešilnim avtom ter 1 prva pomoč na ambulanci. Stevilke kažejo, da ima postaja za vsakim mesecem več posla.

* Huda nezgoda. V sredo popoldan je 45 letni železniški mizar Pozaršek Jožef z Lož pri Marijagradcu peljal voz sela. Naenkrat se je voz prevrnil in padel na Vozarska, ki si je pri tem na dveh krajih zlomil desno nogo. Z vlakom so ga odpravili v Celje, kjer ga je rešilni avto prepeljal v javno bolnico. Njegova poškodba je zelo nevarna.

* Nezgoda. 32-letni delavec Stiplovec iz Sp. Hudinje se je pri delu polil z vročo milnico ter dobil hude opekline po obrazu, po nogah in rokav. V Zalcu je padla 3 letna šoferjeva hčerka Audič Zlatica pri igranju s stola in si zlomila desno roko. — 40-letni blapec Pušnik Karol iz Vitana si je pred tednom pri delu zabodel tresko v levo pazduho. Tresko si je hotel sam odstraniti, ravnal pa je neprevidno in se je rad tega pojavilo vnelje in zastrupljenje. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski javni bolnici.

* Sleparija z ameriško dedščino. Brezposelni L. Ivan je prišel pred daljšim časom k posestnici K. Jožefi v bližini Velenja in se predstavljal kot uradnik celjskega sodišča, češ, da ima posestnica na sodišču večjo ameriško dedščino. S kraja mu ni hotela verjeti, končno pa jo je le prepričal in izvajal od nje zneske v skupni vsoti 12.000 Din. Ko je posestnica le uvidela, da ima s sleparjem opravka, je zadevo naznanila celjski policiji, ki je sodnega uradnika zaprla.

Jz Dravske banovine

d Predsednik višjega deželnega sodišča dr. Anton Rogina nastopi 10. julija svoj dopust.

d Diplomske izpite so v junijskem terminu 1931 naredili na filozofski fakulteti v Ljubljani ti-le kandidatje in kandidatnje: Avanzini Elfrida (zoologija in botanika), Boje Etbin (pedagogika in filozofija), Bunc Stanislav (slovenski jezik in slovenska književnost), Čuček Janko (kemija in fizika), Hrovat Bogomil (pedagogika in filozofija), Hudalet Beta (zoologija in botanika), Jesenovec Franc (slovenska književnost in slovenski jezik), Juvanec Jožica (nemščina in primerjalna književnost), Lapuh Stanislava (obča zgodovina in narodna zgodovina), Liška Janko (slovenska književnost in slovenski jezik), Mihelčič Franc (botanika in zoologija), Mučibabi Dušan (narodna zgodovina in obča zgodovina), Pernuš Zora (klasična jezika s književnostjo in zgodovina starega veka), Petkovšek Viktor (zoologija in botanika), Podpac Justina (francoščina in primerjalna književnost), Prunk Ksenija (francoščina in primerjalna književnost), Rebek Nada (zoologija in botanika), Sekolec Francisek (pedagogika in filozofija), Sovdat Marija (francoščina in primerjalna književnost), Stražar Konrad (srbohrvatska književnost in slovenski jezik), Tominc Marija (klasična jezika s književnostjo in zgodovina starega veka).

d Sokol na Viču priredi v nedeljo 12. t. m. na vrtu gostilne »Pavlič« na Glinah točno ob 16. svojo javno telovadbo. Nastopijo vsi telovadni oddelki, katere bo spremljala godba Sokola I Tabor. Po telovadbi bo istotam velika narodna veselica z zelo pestrim sporedom. Ker so tramvajske zveze najugodnejše se pričakuje iz Ljubljane velika udeležba. K prireditvi vsi bratsko vabljeni. Zdravo!

Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobjeno perilo v najlepšo izvršitev. 398-1 d Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane, ki posejajo obmejno gorovje, da morajo nositi vedno pri sebi društvene legitimacije, potrjene od politične oblasti, da se izognejo vsem neprilicam.

d Kopalni vlak Ljubljana — Skofja Loka. Direkcija državnih železnic objavlja: Do nadaljnjega vozi kopalni vlak Ljubljana-Skofja Loka in obratno vsaki dan, ako je za kopanje ugodno vreme. Odhod kopalnega vlaka iz Ljubljane gl. kol. ob 13. uri 20 min. in povratek v Ljubljano gl. kol. ob 18. uri 45 min. Potniki uživajo pri teh kopalnih vlakih 50% popusta od normalnih vozniš cen.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Poskusno oranje z ročnim motorjem v drevesnici na Poljanah. Kmetijska družba priredi v nedeljo 12. t. m. ob 9. uri zjutraj poskusno oranje z ročnim motorjem »Pionir«, ki izvršuje razna njivska dela. Ta motor je bil opisan v 3. številki »Kmetovalca« v članku »Mali traktorji«. Ta traktor se da uporabiti ne sema za oranje, ampak tudi za okopavanje, branjenje, za vlečenje vozov itd. Kako izvršuje svoje delo, bomo videli v nedeljo pri tej poskušnji. — Nadalje se bo preizkusil razsipač za umetna gnojila Ruše-Majš, ki trosi gnojilo istočasno pri oranju. Tudi ta razsipač je bil opisan v 10. številki »Kmetovalca« v članku »Razsipač za umetna gnojila«. — Kmetovalci iz ljubljanske okolice in drugi zainteresirani se vabijo, da si v nedeljo 12. t. m. ob devetih ogledajo delo teh strojev v družbeni drevesnici na Poljanah.

Jz drugih banovin

Aretacija bivšega bančnega ravnatelja

V Beogradu so prijeli nekega Mihajla Markovića, bivšega ravnatelja podružnice Zvezne banke v Soko Banji. Aretirali so ga na ovdob žene pokojnega bančnega ravnatelja Markovića. Markovića je izjavila, da je prišel Mihajlo k njim lani meseca avgusta in ji izvalil večjo vsoto denarja pod pretvezo, da bo dobil skoro večje posojilo. Za neke prošnje mu je dala pa okoli 6000 Din. Nadalje ga obtožuje, da ji je izvalil z raznimi mahinacijami 45.000 Din. Razen tega je Marković ovađen, da je utajil izvizno zemljiško listino posestva ge. Markulovićeve. Aretirani Marković, ki je velik pustolovec, je doma iz Kralova in 33 let star.

Zaradi 38 Din ob glavo.

Seljak Vid Bačani iz Pavloca pri Vrhovcu je imel opravka pri sodišču v Križevcih. Ko se je vračal, je pomotoma stopil v zagrebški vlak brez karte. Ko je prišel sprevodnik mu je pojasnil zmoto, ta pa je zahteval od poltuika globo, ki je znašala s karto 38 Din. Bačani je pa imel pri sebi samo še 7 in pol Din. Med tem, ko mu je sprevodnik izpolnjeval listek, je hotel Bačani ubiti dve muhi na en mah. Nenadoma je skočil iz brzega vlaka. To je bilo med postajama Gradec in Vrhovce. Iz vlaka je Bačani padel v strašnem skoku 12 m v stran in treščil z glavo v železen drog. Obležal je pri priči mrtel.

Občinski blagajnik — razbojnik

V Dušanovu pri Negotinu se je dogodil nedavno drzen roparski napad. Zdjaj so odkrili, da je napad fingiral sam blagajnik Jovan Stajković. Novi sreski načelnik Maletić je namreč nedavno kontroliral občinsko blagajno. Tako je prišla na vrsto tudi blagajna v Dušanovu. Dan pred revizijo pa je prišla vest, da so neznani razbojniki napadli poštnega blagajnika in mu vzele 30.000 Din. Orožniki so napravili preiskavo

d Devetletni fantek pobegnil z doma. Iz Zupceva, občina Kapele pri Brezicah, je pobegnil z doma učenec 2. razreda osnovne šole 9-letni Jožef Filipčič, po domače Stanič. Fantek je majne postave, okroglega obraza, sivih oči, kostanjnih las, oblečen v modro obleko. Z doma je pobegnil 26. junija in ga do danes še niso sledili. Fantek govori bizeljsko narečje.

d Pustolovščine zloglasnega Kmeta. Delavec oglez Franc Kmet, roj. l. 1902 na Kalu, občina Dobrič pri Novem mestu, je brez stalnega bivališča in je bil že opetovano kaznovan radi tatvine. Pred kratkim so ga zasačili pri tatvini na dvorišču Jerlohave gostilne v Velikem Gabru v St. Vidu na Dolenjskem, a je ušel. Kmet se poslužuje lažnih imen in izvršuje tatvine in goljufije v družbi neznane tovariša, starega okoli 30 let. Za Kmetom je uvedeno zasledovanje.

d Drzen tat. Iz bleva gostilničarja Franceta Kristanca v Senčurju, je bilo ukradeno delavcu Francetu iz Srednje vasi kolo »Dürkopp«, vredno 2100 Din. Tatvine kolesa je osumljen Anton Omerzo iz družbi neznane tovariša, starega okoli 30 let. Za Kmetom je uvedeno zasledovanje.

Zobni atelje dentist-tehnik

Bevc Joško

Ljubljana, Gosposvetska cesta 4-I
polog »Figovca« nasproti »Kneza« redno sprejema od 9.—1/2.1. in od 2.—1/2.6. ure. Po dogovoru tudi izven teh ur. Tel. 32-96

Ljubljana

Petek, 10. julija 1931.: Amalija. Pravoslavni, 27. junija: Pr. Samson.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

*
d Sokolsko društvo Ljubljana III. v bežigradskem okraju bo otvorilo v nedeljo 2. avgusta t. l. po komaj enoletnem društvenem obstoju svoje letno telovadišče in javno otroško zavetišče. Slovesna otvoritev bo ob 11. ob sodelovanju vsega članstva, deputacij drugih bratskih društev in prijateljev Sokolstva. Popoldne pa bo priredil Sokol III. svoj prvi javni telovadni nastop. Po telovadbi bo velika ljudska zabava s prav posrečenim, mnogovrstnim sporedom. Bratska sokolska in Sokolstvu naklonjena društva v Ljubljani in bližnji okolici prosimo, da se pri določitvi svojih prireditev ozirajo na gorjenji dan.

*
d Da se prepreči pustošenje v Tivoliju. Zadnje dni je prešla policija več prijav o pustošenju nasadov v Tivoliju. Tako so neznani zlikovci polili kameniti obod bazena pod gradom s krvavo rdečo barvo, v vodo pa vrgli klop. Tudi so polomili več grmičev. Policija se je zato odločila, da bo vršila v Tivoliju stalno kontrolo. Ponoči bo ustavila vsakega neznanca in zahtevala, da se legitimira. Nočne razgrajbe bo aretirala in jih zaprla, one, ki jih bo zasačila pri pustošenju nasadov, pa bo izročila sodišču. Plačati bodo morali obetno odškodnino, vrh tega pa bo njihova imena objavila v vseh ljubljanskih dnevnikih.

vo v blagajnikovi hiši in so našli pri njem ključ, s katerimi so se dale odpreli vrata v občinski pisarni in v občinski blagajni. Tako je padel sum na blagajnika in so ga aretirali. Vse kaže, da je blagajnik sam odnesel denar in fingiral razbojništvo.

b Ureditve Malega Kalimegdana. Ob koncu tega tedna bo preurejen in parkiran Mali Kalimegdan v Beogradu. V nedeljo bo že odprt za šetalec. Kalimegdan so popolnoma preuredili po vzoru angleških parkov. Posebno pozornost vzbujajo potečci z jezerom, ki je sredi parka.

b Velik gozdni požar. V Kaštel Novem je začel goriti v torek popoldne občinski park pri železniški postaji. V hipu je bil ves park v plamenih. Ognja niso mogli pogasiti in se je razširil še na gozd v Stafaliču. Zanetila ga je najbrže iskra iz lokomotive.

b Hiša se je zrušila na delavec. V Zatonu pri Šibeniku sta popravljala hitro trgovca Živkovića zidarska mojstra Josip Dunkin in Josip Matin. Ko sta bila v pritličju, se je nad njima zrušilo celo prvo nadstropje in kamenje ju je zasulo. Nesrečnega so potegnili izpod ruševin strašno razmesarjena. Dunkin je med prevozom v bolnico umrl. Zapušča ženo in 4 otroke. Matin se pa v šibeniški bolnici bori s smrtjo.

b Zločinea so hoteli linčati. Z večerj smo poročali o gnusnem zločinu, nad neko 8-letno deklico, ki se je pripeljal pri Subotici. Policija je ugotovila, da se zločinea piše Jovan Stampić in je 34 let star. Stampića so orožniki v okolici Subotice prijeli. Dekle je v njem takoj spoznala zločinea. Povedala je, da jo je izvalil v vino-grad, kjer jo je posilil. Po tem zločinu jo je obesil na drevo. Po čudežnem naključju se je deklica rešila. Ko so zločinea pripeljali na kraj, kjer je izvršil zločin ga je hotelo ljudstvo linčati, kar so orožniki s težavo preprečili.

b Neurje v okolici Ostroža. V vseh okoli Ostroža je pred dnevi divjalo strašno neurje s točo, ki je bila debela kakor oreh in jo je padlo do 20 cm visoko. Uničila je vse posevke in napravila mnogo škode po sadovnjakih.

* Ni pravega zadel. Blapec Jakob A. je v Mostah v Ciglerjevi ulici ponoči ob 1:30 vrgel s ceste skozi odprta vrata Rahnetove gostilne velik, debel kamen v gručo gostov. Kamen je zadel delavca Josipa Liliča, slunjujočega v Tovarniški ul. 16, s tako silo, da je padel na tla in je bil več dni nesposoben za delo. Blapec Jakob je po tem dejanju pobegnil. Pozneje pa stanovanju v Mostah prijel, je izpovedal, da je hotel kamen vreči v knjigovodjo Otona Makovca, slunjujočega v Predovičevi ul., s katerim sta se nekaj sprla.

MOTOH KAVA DNEVNO SVEŽA!

* Krojaški pomočnik pobegnil z doma. Nadsprevodnik v pokouju Anton Miškot iz Zgornje Šiške je prijavil policiji, da je pobegnil z doma neznanokam njegov 17-letni sin Viktor, krojaški pomočnik po poklicu. Viktor je nekoliko duševno zaostal in je že večkrat pobegnil z doma. Fant je velike, suhe postave, oblečen v sive hlače in siv telovnik, brez suknjica in pokrivala.

* Zopet dan nesreč. V bolnišnico so prepeljali več ponesrečenec. 19-letno poljsko dninarico Marijo Zupančičevo iz Preske je popadel v Mihevcu, občina Smartno pri Litiji, pes in jo vgriznil v desno stegno. — Na 23-letnega posestnikovega sina Ivana Hribarja iz Goričan pri Medvodah je pri kopanju vodnjaka padel v žak, železen drog in ga težko poškodoval. — 5-letna hči hišarja Marija Prosenova, Podbrebo, občina Polhovgradec, se je sunila z vilicami v desno oko. Poškodba je zelo težka. — 45-letni posestnik Janez Sušteršič iz Gornje Brezovice je padel s kozolca in zadobil hude notranje poškodbe. — 40-letna pletilja Ana Slamičeva iz Domžal se je sprla z možem. V prepiru jo je mož tako hudo udaril s palico po levi roki, da ji jo je nalomil.

* Aretacija postopačev. V minuli noči je policija aretirala več postopačev in jih odvedla v policijske zapore. Po ugotovitvi identitete bo nekatere izročila sodišču, druge pa izgnala v domovinske občine. Med aretiranci je tudi tat, ki je kradel opeko.

* Dve tatvini. Bančni uradniki Jožefi Pristanovi iz Rožne doline je bilo ukradeno iz večje Zadrugaške banke na Miklošičevi cesti kolo, vredno 1000 Din. — Gostilničarju Vekoslavju Pelcu je bilo ukradenih z gostilniškega vrta v Mencingerjevi ulici 5 moških sraj, vrednih 400 Din.

* Negoda restavraterja Klaska. Samski merski pomočnik Ivan M. je vozil s kolesom čez Zmajski most proti Jugoslovanski tiskarni in je bil tako nepreviden, da je zadel s pedalom ob Alojza Klaska, najemnika hotela »Slon«, slunjujočega na Poljanskem nasipu št. 16. Klasek je zadobil lahke poškodbe na levi nogi, vrh tega pa mu je kolesar raztrgal hlače.

* Torbico je izgubil. Pred dnevi smo poročali, da je neznan tat iztrgal na glavnem kolodvoru 10-letnemu Romanu Zebretu žensko torbico iz rok, v kateri je bilo več drobnarij, med njimi tudi železniška legitimacija. Kakor nam sedaj poročajo, ni bila Zebretu ročna torbica ukradena, marveč jo je izgubil na Masarykovi cesti nasproti kolodvorske pošte. Torbico je našel strojevodja v pokouju Marcel Zorja iz Šiške in jo oddal v prometni pisarni na glavnem kolodvoru.

Maribor

m Tridesetletnica mature. Te dni so tu slavili 30-letnico mature maturanti mariborske klasične gimnazije iz leta 1901. Od 42 takratnih maturantov se jih je zbralo 19, ostali so pomrli, izginili ali pa se izselili v Avstrijo. Navzoči so bili banski svetnik dr. Marko Ipačev iz Maribora; Lojze Sagaj, dekan v Hočah; Ernest Vargazon, načelnik v pokouju; Anton Trinkaš, župnik v Pamečah; dr. Jože Tombak, sodni svetnik v Mariboru; Vlado Pušenjak, združni inspektor v Mariboru; Stefan Medved, pisarniški ravnatelj v Mariboru; dr. Ivan Mravljak, profesor v Mariboru; Ivan Persoglič, rudniški inženjer v Hrastniku; Rudolf Polak, uradni blagajnik v Mariboru; Ivan Kitak, žel. bančni blagajnik v Mariboru; dr. Karol Šanda, profesor v Ljubljani; dr. Anton Johart, profesor v Mariboru; Franc Letonja, župnik pri Sv. Antonu na Pohorju; Franc Vuk, župnik na Koroškem; Anton Jug, ravnatelj v Ljubljani in Vinko Kraner, župnik pri Sp. Kungoti. Z njimi je slavil 30-letnico mature tudi njihov sošolec, novinar Vekoslav Spindler, ki je bil tik pred maturo leta 1901 radi novinarskega dela izključen in napravil maturo zato v Celju.

m Planinske maše. Aljažev klub v Mariboru naznanja, da bo odšel ob nedeljah in praznikih za planince sv. maša ob 9. uri na Urški. Na vseh drugih planinskih postojankah, pa ostane neizpremenjeno ob desetih.

m Smrt ugledega industrijalca in veleposelnika. Včeraj ob 3. zjutraj je v Podveliki pri Breznu ob Dravi umrl v 60. letu starosti tamkajšnji lesni industrijalec in veleposelnik g. Franjo Germuth. Pogreb bo jutri ob 16. uri na pokopališče v Breznu.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo« živilci!

m Povratek dece s Pohorja. Prva skupina dece se vrača iz počitniške kolonije na Pohorju in dospe v Maribor v soboto 11. t. m. ob 9:30, in sicer deca, ki jo je poslala mestna občina z mestnim avtobusom, ostala pa z vlakom. — Stari naj pričakujejo deco, ki dospe z mestnim avtobusom, pred dečjim domom. Strossmajerjeva ulica 26, ostale pa pred glavnim kolodvorom.

m Pijte original »CHABESOL«.

1114

m Izdane in izbrisane obrtne pravice. V mesecu juniju je bilo v Mariboru nanovo izdanih 21, izbranih pa 33 obrtnih pravice.

m Sahovski turnir pri Treh ribnikih. Danes, v petek ob 20. uri bo na terasi paviliona pri Treh ribnikih sestanek vseh igralcev in žrebanje. Prijave se sprejemajo še do seje. Prijavi se lahko vsak šahist. Prvo kolo se bo odigralo v nedeljo 12. t. m. ob 20. uri, nadaljna vsak dan med 20. in 22. uro. Vstop prost.

m Dva karambola. V sredo dopoldne sta na oglu Slovenske in Gosposke ulice trčila skupaj avto in motorno kolo. Avtomobil je vodil Šofer Kristijan Sonnenleitner, na motornem kolesu pa sta bila Ivan Klančič, natakav kavarni »Astoria« in Adolf Grauer, trgovec iz Pelšnice. Poslednja sta pri trčenju padla in se pobila po rokah. Na oglu Koroske ceste in Vrtne ulice pa je kolesar Rudolf Udovč, mehanik pri Gustinčiču, priletel v tovorni avtomobil sodavčarja Cirila Kampla. Pri tem je v velikem roku padel na cesto in se pobil po glavi, vendar pa so poškodbe le lahke.

m Kinematografi. Grajski kino: od danes dalje zvočna nemška drama »Ena od onih«. Kino Union: od večerj dalje zvočna vojaška humoreska »Otok garnizije«.

m Prve breskve. Večraj so se pojavile na tukajšnjem trgu prve breskve. Prodajali so jih po 26 do 30 Din za kg.

m Kača pičila otroka. V Brezuli pri Podovi je v sredo strupena kača pičila 5-letno mizarjevo hčerko Marico Kobaleto. Prepeljali so jo v tukajšnjo bolnico.

m Lovsko streljanje. Tukajšnja podružnica SLD sporoča, da bo odslaj streljanje na lončene golobe na strelišču v Radvanju namesto ob nedeljah ob sobotah popoldne od 16. ure dalje.

m Najdeno. V mesecu juniju je bilo najdenih in policijsko izročeni 28 predmetov. Med njimi je tudi moška žepna ura, nadalje so ročne torbice, deli obleke in celo bankovci po 100 in 10 Din. Lastniki jih dobe pri policijskem predstojništvu.

m Onemoglost. V Stolni ulici se je onemogla zgrudila na tla v sredo popoldne 30-letna Marija Papeževa, stanujoča na Meljski cesti. Prepeljali so jo v bolnico.

m Surovo trpinčenje živali. V sredo zjutraj je prignal delavec Franc Krof iz Hajdine pri Putju po Masarikovi cesti v Maribor 10 bikov, 5 krav in enega vola za mesna industrijska Tavčarja in Walleja. Zaradi dolge poti sta dva bika popolnoma omagala, izgubila z nog parklje in se zgrudila na tla. Gonjač pa ju je hotel kljub temu z neusmiljenim pretepanjem spraviti dalje. Nadaljno trpinčenje je preprečil šele stražnik, ki je odredil, da so enega bika odpeljali gasilci v Wellejevo tovarno, po drugega pa je prišel Tavčar sam s tovarnim avtom.

m Ženin, ki ne ve, kako se piše nevesta. Te dni je prišel k nekemu tukajšnjemu svečniku 30-letni obrtnik B. in zaprosil za sprejem v dotično vero in za poroko. Dokler je navajal svoje osebne podatke, je bilo vse v redu, ko pa ga je svečnik vprašal po nevestinih, je dejal, da ve samo to, da je 28 let stara in da ji je ime Mici. Kako se piše in odkod je, pa ni vedel.

m Zlikovstvo. V ponedeljek ponoči so neznanec porezal pri pavljonu pri Treh ribnikih več žic radio napeljava in pometal v ribnik vsa vesla čolnov.

m Vlom. V noči od srede na četrtek so neznanec vlomili garderobo igrišča SK Železnice in odnesli 7 parov čevljev, 11 dresov in nekaj aktovk.

m Aretacije. V sredo so bili v Mariboru aretirani: Viktor S. radi pijanosti, Marija J. radi tajne prostitucije, Elizabeta K. radi prepovedane povratke in tajne prostitucije, Jožefa J. radi oddaje v prislino delavnico in Leopold B. Leopold J. in Peter H. radi tatvine.

Pragersko

Napad iz zasede. V Gorici pri Pragerskem so v noči od nedelje na ponedeljek napadli domači fantje iz zasede domov se vračajočega 20-letnega rekruta Janeza Grlica in ga obdelali z noži. Zadali so mu tri rane na glavi in štirj po ostalem telesu. Prvo pomoč je ranjenemu mladencu nudil pragerski zdravnik g. dr. Klasinc. Vzrok — dedle.

Krompir. Na tukajšnjem tovarnem kolodvoru se že pridno naklada letošnji krompir, katerega dovažajo kmetje z Dravskega polja. Pretekli teden se je prodajal po 150 Din kg, sedaj pa stane že 1 Din.

Vuzenica

Sokolsko društvo Muta—Vuzenica bo priredilo 19. julija ob 15. javen nastop vseh oddelkov v Sokolskem domu v Vuzenici. Spored bo obsegal 14 točk in bo zelo pester. Sodeluje tovarniška godba iz Mute. Sosednja Sokolska društva se prosijo, da se ozirajo na to prireditve, občinstvo pa se vabi k obilni udeležbi.

Potovanje po zvezdi večernici

128.

Vse bolj pa so se bali napol ribam napol krokodilom podobnih, štiri do pet metrov dolgih živali. Drčale so po valovih sem ter tja in si najbrže iskale hrane. Velika žrela so jim bila na gošto posejana z ostrimi belimi zobmi. Vendar se za Dušana, Danico in Čučurci niso kdo ve kaj zmenili. Opažovali so jih bolj iz radovednosti.

Vse bolnišnice bodo znatno razširili

V prisotnosti načelnika dr. Milovanovića iz Beograda se proučuje gradbeni program

Ljubljana, 9. julija.

Davi se je pripeljal v Ljubljano načelnik sanitetnega oddelka ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje dr. Milovanović. Na kolodvoru sta ga pričakovala načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi dr. Dolšak in zastopnik Higijenskega zavoda dr. Karol Petrič. Dr. Milovanović se je s kolodvoru takoj podal na bansko upravo, nato pa v spremstvu dr. Dolšaka in šefa zdravstvenega oddelka dr. Mayerja v bolnišnico. Tam ga je že pričakoval upravnik dr. Gerlovič. V njegovem spremstvu in v spremstvu zdravnikov si je nato ogledal vse oddelke, ki so, kakor znano, vedno prenapolnjeni.

Ob 10. dopoldne se je v upravni pisarni v bolnišnici sestala komisija, v kateri sta bila poleg načelnika dr. Milovanovića, dr. Gerlovića, dr. Dolšaka in dr. Mayerja še podban dr. Pirkmajer in šef tehničnega oddelka banske uprave inž. Otahal. Komisija je razpravljala o gradbenem programu za povečanje bolnišnice. Po tem programu se zgradi več novih oddelkov, predvsem kirurški oddelki in oddelki za

pljučne bolezni. Zgradilo naj bi se tudi novo stanovanjsko poslopje za bolnišnične osebe, gospodarsko poslopje s hlevi, centralna pralnica itd. Novi objekti se bodo zgradili na zemljišču, kjer je bila doslej drevnena Kmetijske družbe. Kakor smo že poročali, je to zemljišče kupila banska uprava za 4 in pol milijona Din.

Komisija je poslovala eno uro, potem pa je odšla v žensko bolnico, ki jo je razkazal načelniku dr. Milovanoviću primarij dr. Zalokar. Tudi žensko bolnico bodo znatno povečali.

Po ogledu ženske bolnice se je načelnik dr. Milovanović odpeljal na Studenec, kjer si je ogledal tamošnjo umobolnico, ki tudi že davno ne ustreza več svojemu namenu. Zato jo bodo preuredili in povečali s prizidki.

Popoldne ob 16. se je komisija zopet sestala v bolnišnici in je poslovala do večera.

Kakor izvemo, ostane načelnik dr. Milovanović več dni v Dravski banovini, da natančno prouči vprašanje razširjenja naših bolnišnic. Med drugimi bolnišnicami si bo ogledal tudi novo umobolnico v Novem Celju pri Zalcu, kjer bo prostora za okoli 400 bolnikov.

Maribor v luči statistike

Mesto šteje nad 34.000 prebivalcev

Maribor, 9. julija.

Te dni je bila dovršena definitivna statistika, katero je sestavila popisovalna komisija po podatkih letošnjega ljudskega štetja. Ko so ponovno pregledali podatke, so ugotovili pri prvotnem številu prebivalstva malo pomoto, po kateri je bilo prebivalstvo Maribora za 774. — V resnici je šlo namreč mesto na dan popisovanja 33.921 duš, z onimi pa, ki stalno bivajo v mestu, a so tistega dne bili slučajno zunaj, celo 34.319.

Narodnost

Po narodnosti je bilo 31.727 Jugoslovanov, 1613 Nemcev, 428 Čehoslovakov, 86 Rusov, 3 Ukrajinci, 10 Poljakov, 1 Rusin, 1 Belgijec, 18 Italijanov, 3 Romuni, 10 Madjarov, 1 Urugvajec, 2 Francozi, 5 Angležev, 12 Židov in 1 Svcicar. Vse mariborske manjšine štejejo po narodnosti 2194 oseb. Od teh je 228 Slovanov in 1166 Neslovanov.

Materinščina

Po materinem jeziku je bilo 27.533 Slovencev, 2931 Srbov in Hrvatov, 2696 Nemcev, 426 Čehov in Slovanov, 96 Rusov, 6 Ukrajincev, 20 Poljakov, 3 Rusini, 55 Italijanov, 14 Romunov, 52 Madjarov, 28 Francozov in 4 Angleži. Po materinem jeziku torej štejejo manjšine 3400 duš. Od teh je 551 Slovanov in 2849 Neslovanov.

Veroizpoved

Po veroizpovedi je 31.200 rimskih katolikov, 1669 pravoslavcev, 628 evangeličev (katerih število stalno pada), 234 muslimanov, 14 starokatolikov, 16 grških katolikov, 80 židov, 67 ljudi brez konfesije, 4 adventisti, 5 članov narodne češke cerkve, 2 svobodna kristjana, 2 baptista.

Novo mesto

Lepote Novega mesta in okolice bomo pokazali na letošnji Tujsko-prometni razstavi v Ljubljani čez dobrih sedem tednov. Olepševalno društvo je že razpisalo konkurz najlepših in najboljstih slik iz mesta in okolice, pa ni odziva. Amaterji, tudi v Vašem interesu je, da se takoj javite! Pokazali bomo tudi naš gospodarski razvoj. Zato naj se pripravijo vsa tovarniška društva in zadruga, tvorničarji in slični krogi, da bo zastopano tudi njihovo delo. In upravi obeh toplic, obeh bolnic in okoliških gradov. Toliko lepega imamo, ne skrivajmo in ne čakajmo, da jih kdo odkrije, pokažimo jih sami. Umetniške slike ali fotografije v velikosti 30 krat 40 cm, načrti, diagrami, vse bo dobrodošlo. Izbralo se bo najboljših in najlepših. Pa takoj na delo. Za vse informacije se je obrniti na mestni občinski urad, odnosno na učitelja Viktorja Pirnata.

..Nesreča ne počiva. Simpatična Kosova Lučka je šla v torek 7. t. m. popoldne z gospo Pintarjevo in njeno hčerko na mestno kopališče. V bližini kino »Meteor« so se ustavile in postale. Nesreča pa je izrabila baš ta moment; privozil je namreč po ulici, ki pelje od Kapitelja, neki mizarjski vajenec, se zaletel v malo deklico, jo podrl na tla in jo vlekel še nekaj metrov za seboj. Ves ta prizor, ki se je izvršil z veliko naglico, sta videli ga. Maršolova in ga. Pintarjeva, ki sta malo Lučko hitro odnesli v bližnjo žensko bolnico, kjer so ji izmili in obvezali rane. Gospa Pintarjeva je odnesla Lučko domov in bo tudi ostala v domači oskrbi. Poškodbe je deklica dobila po glavi, po rokah, po nogah in po ostalem telesu. Niso sicer rane nevarne, vendar pa je malo bitje prestalo veliko bolečin, njena mama pa veliko strahu. Da bi skoraj okrevala.

Energičen samorilski kandidat. Novak Miha, stanujoč v Biški vasi, se je naveličal živeti. Sam pravi, da ga je slab zaslužek pripravil do tega, da je 7. t. m. izpil nekoliko oetne kisline ter se na ta način hotel ugonobiti. Ko pa ta trup ni deloval tako hitro, kot si je on mislil, in ker ga je začelo v grlu in želodcu neizrečeno peči, je tekkel v bližnji potok in se vrgel v hladno vodo, hoteč pogasiti ogenj, ki je gorel v njegovem telesu. Toda imel je smolo! Voda je bila plitva in tako se je njegov načrt izjalovil. Nekaj časa je brodil po mlakuži ter se na vsak način hotel utopiti. Ljudje, ki so slišali hrupave glasove, so pritekli gledat, kaj se godi. Potegnili so Novaka iz mlakuže ter ga odpravili v bolnico Usmiljenih bratov v Kandijo, kjer so samorilec dobro izprali želodec. Ostal je v bolnici. Možakar je star 27 let. Oženjen je z neko vdovo, ki mu je pripeljala v hišo dva

Avto prevrnil konja z vozom v Savinjo

V torek je odšel na Marijin grad v Nozarije na škofjvsko žago po obrežline čevljar Blatnik iz Polč. Ker pa sedaj ravno nima konja, si ga je najel od konjskega prekupčevalca Blatnika, p. d. Tončnika v Kamenčah. Ko je naložil 7 centov obrežlin, je odpeljal domov. Ko je hotel čez hrešanov klanec, pa pridrvi po klanecu tovrni avto gostilničarja Šarbela iz Ljubnega. Na ostrem ovinku ni videl takoj voznika, vozil je s precejšnjo brzino in v hipu je šinil mimo njega, a z zadnjim delom avtomobila je zadel v konja. Voz je pričel lezti po klanecu nazaj, le-sena ograja ob Savinji ni mogla teže obdržati in tako je voz s konjem vred zdrčal po škarpi 10 m navzdol. Konj je obležal na 1 m visokem betonu, ki so ga napravili, da Savinja ne od-jeda škarpe.

Ko so delavci, ki so zaposleni pri drobilcu, videli nesrečo, so takoj prihiteli na pomoč. In konja prav potolčenega spravili na cesto. Voz je popolnoma razbit. G. Blatnik ima precejšnjo škodo.

15 »cikorjevcev« mu je odnesel

Mokronog, 8. julija.

Ko se je vračal iz Slančenga Vrha iz sejma proti domu, je med poljo zavil posestnik J. P. iz Vrhka še v Poljančevu gostilnico na Mal-kovcu. Zaradi silne vročine omamljen, je za hišo zadremal, ko se je prebudil, je bil olajšan za 15 »cikorjevcev«, po dolensko rečeno, ali 1500 Din. Reče je tatvino takoj prijavil orožnikom, ki je storilcu že na sledu. Ob pri-liki vlomov na Priči je uzmovil, ki je pa že v rokah pravice, odnesel Francetu Gačniku Pod Sv. Florjanom 800 Din.

Huda nesreča pri sprav-ljanju sena

Rimske toplice, 9. julija.

Posestniku Požarsku se je včeraj popoldne okrog 16. ure pripetila na njegovem posestvu v Ložah pri Rinskih toplicah huda nesreča. Požarske je prišel popoldne domov, nakar se je z ostalimi odpravil na travnik, da spravi domov že posušeno seno. Svet, kjer je Požar-šek spravljaval seno, je zelo ilovnat ter je bil izredno spolzek, zato je bila tudi nastala nesre-ča. Voz se je prevrnil in pokopal nesrečnega Požarska pod seboj. Težko in do vrha naloženi voz s senom je udaril Požarska v bok in ga pri-tisnil k tlom, da se mu je pri tem zlomila des-na noga v kolku. Ponesrečencu so takoj prihi-teli v pomoč in ga izveleli izpod voza, nakar so ga prenesli do doma. Domači so mu nudili prvo pomoč. Poleg hudih in težkih bolečin, ki jih je utrpel ponesrečeni Požarske, je ponesre-čenec močno prizadet s tem, da je moral sedaj sredi največjega dela, ki ga čaka na vseh kon-cih na posestvu, pustiti doma samo ženo z večino nepreskrbljenimi otroki, sam pa poiskati zdravniško pomoč v celjski bolnici.

Požar v Voklem pri Kranju

Kranj, 7. julija.

Mizarjski mojster Stefe Franc iz Vokla pri Kranju je kuhal v posebni peči kley, ki ga potrebuje pri svoji obrti. Po nesreči pa je žvi-gnila iskra iz dimnika, ker je bilo zelo vetrov-no, na posteljo v podstrešje, kjer je spal moj-strov brat Mihael. Ker je bila v postelji sla-ma, je začelo preteklo soboto okrog pol 17. ure popoldne goreti podstrešje nad mizarjsko de-lavnico. Požar sta prva opazila mizarjeva žena Ivana in posestnik Čebašek Matija, ki je ravn-takrat prišel mimo. Poklicala sta gospodar-ja, ki je bil v delavnici. Ker ogenj ni zajel še vsega podstrešja, se je posrečilo štetetu, da ga je s pomočjo pomočnikov zatrl. Gorela je slama v postelji in tramovje, ki je bilo okrog dimnika. Stefe je večkrat še potem pogledal, če se morda ogenj ni ponovil. Pazil je vso ne-deljo, zvečer pa je legel brez skrbi v posteljo.

Ko pa je okrog četrta na štiri zjutraj šel v otroško sobo, je opazil, da je vse okrog hiše močno razsvetljeno. Spoznal je takoj, da je začelo ponovno goreti na istem mestu. Ogenj se je bil že tako razširil, da ga ni bilo mo-goče več pogasiti, kljub temu, da so gasili do-mačini in gasilci iz Vokla in Vogelj. Pogorela je vsa hiša. V podstrešju je bilo tudi pre-cej drv in kakih 20 kubičnih metrov desk.

Skupna škoda znaša nad 43.000 Din. Stefe je bil zavarovan pri »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani« za 30.000 Din.

Kako je nastal uboj na Polšniku

Polšnik, 7. julija.

Kakor doznavam po izpovedi matere, se je napad izvršil takole: Vsi trije mladi, ki so bili soudeleženi pri pretepu, so pili med drugo družbo v neki tamošnji gostilni. Pogovor je ravno nanesel na nekega dekleta, radi kate-rega sta se 17-letni Hinko H. in oni drugi grdo gledala. Hinkotov sosed je imel pri sebi cepin, Hinko pa velik nož. Med pogovorom je prisledel k mizi mladi hudega slutel Ivan No-grašek, ki je imel pri sebi la rožni venec in mašno knjižico. Kar se je vnel prepir in je Hinkotov sosed vrgel Hinkota na tla.

Nograšek se je zbal, da ne bi našel pretep, in je pobegnil iz gostilne. Ostali so ga takoj dohiteli zunaj pod orehom, pri tem ga je eden drzal, dočim ga je Hinko mesaril z nožem. Za-dal mu je, kakor čujemo, 7 ran. Napadalec sta nato pobegnila. Hinkota so orožniki takoj pri-jeli. Med jokom je dejanje priznal, izgovarjal se je pa, da je mislil, da ga je vrgel Nograšek, ne oni mladenič. Zagovor je vsakekar čuden, saj se je to zgodilo pri belem dnevu ob 14. uri in je zamenjava tudi nemogoča, saj so vsi trije rojaki iz Poljskava. Zabeležen Humer je takoj vstal, izgovoril se besede: »Kje sem?« nato pa takoj padel na tla, kar ni bilo čudno, saj je kri kar bruhala iz njega. Prizor sta videla iz okna tamošnji župnik in učitelj, pa nista mogla nič pomagati, ker se je to zgodilo v hipu.

Dolenske Toplice

Tukajšnje sokolsko društvo bo priredilo 19. t. m. svoj javen letni telovadni nastop v ko-pališkem parku. Društvo, ki namerava v krat-kem prirediti zidati svoj sokolski dom, pač želi, da ga obiščejo pri tej priliki bližnja sokolska društva, da tako s svojo udeležbo pripomorejo k lepi manifestaciji sokolske misli.

Litija

Na banovinskem veleposvestvu Ponoviče so med reko Savo in železnico pričeli postavljati lep kozolec dvojnik, dolg 52 m.

Moderniziran obrat. G. Birola, lastnik apnen-ce v Kresnicah, je moderniziral svoj obrat. Vstavil je nove rešetke in izboljšal ventilatorje, tako da proizvaja sedaj pri nas kvalitativno najboljše apno.

Kres. V soboto zvečer je tudi pri nas gorel kres, v čast sv. Cirilu in Metodu, in sicer pred občinsko hišo v Litiji. Nastopila je »Lipa« z več lepimi točkami. Med navzočimi smo opazili tudi vladnega svetnika g. Podboja z »so-so-prugo. Ob nepretrganem šviganju rakete in vžiga-nju umetnega ognja je gasilska godba pod vodstvom g. Kelemenčiča odigral nekaj lepih komadov.

Potrebe našega delavstva

Načelni sklepi odbora delavskih zbornic.

Odbor centralnega tajništva Delavskih zbornic, v katerem sodelujejo Delavske zbornice iz vse naše države, je imel 4. in 5. t. m. v Novem Sadu svojo plenarno sejo. Ko so opravili tekoče upravne posle in določili proračun za naslednje leto, so razpravljali o celi vrsti načelnih vprašanj, izmed katerih navajamo naslednja:

I. Poljski delavci.

V zvezi z izvajanjem novega zakona o monopolu na žito opozarjajo Delavske zbornice na to, da ima samo Dunavska banovina več ko 150.000 poljedelskih delavcev, ki so brez vsake zemljiške posesti in ki so v glavnem navezani na kmetско delo. O statistiki zbrani iz 30 srezov in mest, v katerih živi 80.000 delavcev, so ti delavci v letu 1930 delali povprečno vsak po 76 dni za dnevno odškodnino 22-27 Din. Povprečno so torej v vsem letu zaslužili dnevno po 1-06 Din. Vse njihovo življenje pa je vezano edino na zaslužek v blagu za časa žetve. Sedaj ko je stopil novi zakon o monopolu z žitom v veljavo in je bila na ta način dana zaščita poljedelcem, bodo Delavske zbornice pozvale merodajne oblasti, naj s primernimi odredbami zagotovijo tudi poljedelskim delavcem, ki so vezani izključno na delo na polju, letne dohodke v žitu ali pa zaslužek v denarju, kolikor jim je vsaj v minimalni meri potreben za življenje.

II. Priseljenci izseljencev.

Ob izseljeniškem kongresu pozdravljajo delavske zbornice organiziranje stikov med domovino in izseljenci in so mnenja, da bi bilo te vezi treba po vzgledu drugih držav čim bolj poglobiti, da bi bilo treba voditi propagando, da bi izseljenci ostali tam, kamor so odšli, da bodo v čim ožjih kulturnih vezeh z domovino. Spričo težkih kmetijskih razmer pa danes res ni treba propagirati med izseljenci, da bi se vrnil domov.

III. Rudarji.

Spričo načrta o novem rudarskem zakonu so

Delavske zbornice mnenja, da je treba pozvati pristojne oblasti, da uredijo delovni čas rudarjev. Brezpogojno je treba vračunati vhod in izhod iz jame v ta delovni čas. Treba je skrajšati delovni čas v rudokopih, kjer vlada prevelika vročina ali ki so premokrotni in načelno je treba rešiti vprašanje, da delovni čas rudarjev ne sme biti daljši kakor so ga določile mednarodne konvencije. Delavske zbornice so odločno proti tendencam delodajalcev, da se rudarji izključijo iz delavskega razreda in izločijo iz Del. zbornic.

IV. Pomorščaki.

Ker je naša država ratificirala sedme mednarodne konvencije, ki se nanašajo na delovne pogoje v pristaniščih in pomorskem prometu, je nujno potrebno nov zakon o zaščiti dela pomorščakov. Delavske zbornice pričakujejo, da bo ta zakon čimprej pripravljen po nasvetih strokovnih organizacij in Delavskih zbornic. Kakor so pokazale izkušnje, je za uspešno zaposlitev pomorščakov potrebna organizacija uradov za njihovo zaposlitev. V teh uradih bosta morali sodelovati obe prizadeti stranki. Delavske zbornice so mnenja, da bi morale take urade ustanoviti javne borze dela s svojimi lastnimi sredstvi.

V. Železničarji.

Ker je ministarstvo za socialno politiko in narodno zdravje načelno določilo, da veljajo vse odredbe zakona o zaščiti delavcev tudi za železniško delavsko osebje, pričakujejo delavske zbornice, da se bodo tudi iz vrst železniških delavcev s pomočjo volitev izbrali delavski zapuiki, kakor se je to izvršilo pri ostalih delavcih. Delavske zbornice z zadovoljstvom ugotavljajo, da je novi zakon o železniškem delavstvu potrdil načelo svobodne profesionalne organizacije, in pričakujejo, da železniške nadzorstvene oblasti ne bodo motile delovanja svobodnih profesionalnih organizacij železniških delavcev.

(Se nadaljuje.)

Izvozna carina za alkoholne pijače v Češkoslovaško

Po novi trgovinski pogodbi kraljevine Jugoslavije z republiko Češkoslovaško, veljavni od 1. junija 1931 dalje, se morejo uvažati v Češkoslovaško med drugim vina in žganja iz Jugoslavije pod sledečimi pogoji (tu so upoštevane možnosti predvsem v Dravski banovini in je carinska tarifa označena v dinarjih za vsake 100 kg):

Močne alkoholne pijače (likeri, ekstrakti za punč in druge močne alkoholne pijače z dodatkom sladkorja ter drugih arov, franciske, v originalnih steklenicah, z uverjenjem o poreklu): 1.500 Din. Druge močne alkoholne pijače (slivovka in tropinovec z največ 45. vol. % alkohola, z uverjenjem o kakovosti, v katerem je izkazan procent alkohola in je potrjeno, da sta slivovka in tropinovec pristen proizvod destilacije sliv (češpelj), odnosno tropin): v sodih Din 1.640, v steklenicah Din 1.000;

Vino, sadjevec, mošt od grozdja in mošt od sadja, sokovi od plodov, sadja in jagod, nezgoščeno, medica:

1. v sodih vino iz Dravske banovine, s potrdilom o izvoru in s certifikatom o analizi: Din 210.

2. v steklenicah vino iz Dravske banovine, kakor pod 1): Din 420.

Za izdajanje potrdil o izvoru pri izvozu iz Dravske banovine je pooblaščen — kakor do sedaj Zbornica za TOI v Ljubljani na osnovi potrdila kmetijskega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani, za izdajanje potrdil o kakovosti in certifikatov o analizi pa kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru.

Gospodarske vesti

× Monopolni dohodki v aprilu. V mesecu aprilu — prvem mesecu sedanje proračunske dobe — so znašali dohodki monopolne uprave 187.350.000 Din (le za 874 Din manj nego lani).

× Nov premogovnik. V bližini Jarandolskega potoka, skoraj na poti med Raško in Kraljevom so odkrili velika ležišča premoga odlične kvalitete (7000—8000 kalorij). Plasti premoga so po 16-26 m debele. Teren so preiskali angleški, francoski, nemški in naši geološki strokovnjaki. Ozemlje obsega okrog 12 km².

× Srbska štedionica d. d. v Okučanih bo likvidirala. O likvidaciji bodo sklepali delničarji dne 19. t. m. na svojem izrednem obnem zboru.

× Dolgovi Kreditnega zavoda v inozemstvu. Kakor poročajo iz Londona znašajo dolgovi Kreditnega zavoda v inozemstvu 76.000.000 dolarjev. Od tega odpade na Veliko Britanijo 27, na USA 24, na Francijo 6, na Švicarsko 6, na Holandijo 6, Nemčijo 5, in na ostale države.

× Španska diskontna mera povišana. Španska vlada je zvišala diskontno mero španske Narodne banke za trgovske operacije za pol od sto. Za diskontiranje poslovnih menic velja obrestna mera 6,5%, za garantirane kredite 6%, za osebne kredite pa 7%.

Dobave

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. in 15. julija t. l. pri Komandi pomorskega arsenala v Tivtu glede dobave električnega materiala; dne 18. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 730 m³ lesa; dne 20. julija t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu, glede dobave papirja.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave bakrene žice, barv proti rji ter glede dobave 1 naprave za kopalnico.

Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave mineralnih olj, bencina in tovnote masi.

Direkcija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do 15. julija t. l. ponudbe glede dobave 150 m³ lesa; do 22. julija t. l. pa glede dobave 6000 kg masi in 20.000 kg koroze.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave 25.000 kg pšenične moke.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala, skripcev itd.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. julija t. l. ponudbe glede dobave 300 komadov lopat za premog.

(Pogoj so na vpogled pri istem oddelku.) Direkcija državne železarnice Vares-Majdan sprejema do 15. julija t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg katrana, kompletnih peči za kopalnice — kadi, zidnih umivalnikov, 2000 komadov žag za železo in 400 m manesmanovih cev.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave 1300 kg korozičnih otrobov, 300 kg pšeničnih otrobov, 200 kg testenin, 2000 kg riža, 5000 kg koroze; do 27. julija t. l. pa glede dobave 1 brozovateljnega stroja.

Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 23. julija t. l. ponudbe glede dobave 30 kg žice in 500 kg šamotne moke.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borzna poročila

dne 9. julija 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 9. julija. Amsterdam 2273-61 do 2280-45, Berlin 1339-74 do 1343-76, Bruselj 788-45 do 790-81, Budimpešta 987 do 989-96, Curih 1095-45 do 1098-75, Dunaj 793-64 do 796-04, London 274-68 do 275-50, New York 5634-95 do 5651-95, Pariz 221-39 do 222-05, Praga 167-16 do 167-66, Trst 295-76 do 296-66.

Zagreb, 9. julija. Amsterdam 2273-61 do 2280-45, Dunaj 793-64 do 796-04, Berlin 1339-74 do 1343-76, Bruselj 788-45 do 790-81, Budimpešta 987 do 989-96, London 274-68 do 275-50, Milan 295-66 do 296-66, New York kabel 5645-95 do 5662-95, New York ček 5634-95 do 5651-95, Pariz 221-39 do 222-05, Praga 167-16 do 167-66, Curih 1095-45 do 1098-75.

Beograd, 9. julija. Amsterdam 2273-61 do 2280-45, Berlin 1339-74 do 1343-76, Bruselj 788-45 do 790-81, Budimpešta 987 do 989-96, London 274-68 do 275-50, Milan 295-66 do 296-66, New York kabel 5645-95 do 5662-95, New York ček 5634-95 do 5651-95, Pariz 221-39 do 222-05, Praga 167-16 do 167-66, Curih 1095-45 do 1098-75.

Dunaj, 9. julija. Amsterdam 2273-61 do 2280-45, Beograd 1255-25, Berlin 1339-74 do 1343-76, Budimpešta 124-02, Bukarešta 4-23, London 34-6113, Madrid 67-50, Milan 37-26, New York 711-20, Pariz 27-88, Praga 21-0675, Sofija 5-1535, Stockholm 190-80, Kopenhagen 190-45, Varšava 79-61, Curih 137-98.

Curih, 9. julija. 9-1075, Pariz 20-21, London 25-0825, New York 515-50, Bruselj 71-97, Milan 26-9850, Madrid 49-—, Amsterdam 207-60, Berlin 122-30, Dunaj 72-57, Stockholm 138-27, Oslo 138-10, Kopenhagen 138-10, Sofija 3-7350, Praga 15-26, Budimpešta 90-16, Atene 6-68, Carigrad 2-4450, Bukarešta 3-0675, Helsingfors 12-97.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 9. julija. 8% Blaire 91, 7% Blaire 81, vojna škoda 386, Celjska p. 150, Ljublj. kred. b. 120, Prva hrvaška št. 950, Kred. zavod 195, Trboveljska 257-50, Vevče 120-—, Stavnica družba 40, Ruše 145.

Zagreb, 9. julija. Državni papirji: 7% inv. 84 d., vojna škoda ar. 390—392, kasa 391—393, ult. dec. 394-50—396, 4% agr. obv. 46 d., 7% Blaire 79-875—80-25, 8% Blaire 90—90-50, 7% pos. bip. b. 80—80-75, begl. obv. 62-50—62-75. Banke: Hrvatska 50—60, Praštediona 955 do 965, Jugoslov. Union 163—165, Jugo 66-50 do 67, Ljublj. kred. 120—123, Mednarodna 68-50

d., Narodna 6500—6700, Srbska 190—192, Zemaljska 120—122, Industrije: Sečera Osijek 245—250, Trboveljska 256—265, Slavonija 200 d., Vevče 120 d., Nar. šum. 25 d., Gultman 110 do 120, Danica 65—70, Drava 235—236, Nar. mlina, 15 bl., Isis 41—45, Dubrov. 300 do 330, Jad. pl. 540 bl., Oceanija 190—205.

Beograd, 9. julija. 7% inv. pos. 85 bl., vojna škoda pr. 388—390, ult. julij 389—391, ult. dec. 399—401, 4% agr. obv. 46-75—49, 7% Blaire 80, 7% pos. bip. b. 80-50 bl., begluške obv. 62-75—63-50, Narodna banka 6700.

Dunaj, 9. julija. Bankverein 14-90, Dunav-Sava-Adria 13-28, Prioritete 92-80, Ruše 17-25, Trbovlje 32, Leykam 2.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 9. julija. 7% Blaire 79-75—80-25.

New York, 9. julija. 8% Blaire 88-50—90, 7% Blaire 79-75—80, 7% pos. drž. bip. b. 77—79.

Ljubljansko lesno tržišče

Ljubljana, 9. julija. Tendence neizpremenjeno mlačna. Promet: 1 vagon rezane jelovine, 1 vagon naravne bukovine, 1 vagon tramov.

Žitna tržišča

Ljubljana, 9. julija. Tendence stalna, Promet 2 vagona pšenice.

Novi Sad, 9. julija. Pšenica: sremska nova 78/79 kg 167-50 do 170. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 12 vagonov, koroza 12 vagonov, moka 10 vagonov, otrobi 2 vagona. Tendence: neizpremenjena.

Budimpešta, 9. julija. Tendence prijazna. — Promet: omejen. Koroza: julij 13-69 do 13-70 (13-69—13-70), avgust 13-65—13-68 (13-67 do 13-68, maj 11-83—12-02 (12-01—12-03).

Sport

Hajduk na dnevnem redu

Neizvestnost v tabeli zagrebske lige postaja vse bolj zagonetna in s tem i matematične kombinacije vse bolj fantastične. Eno je jasno: nahajamo se v polnem razmahu borbe, v kateri more biti vsak korak usodopolne važnosti. Tega je svesten tudi Hajduk, kateri pride v Ljubljano že dva dni pred tekmo, da se pod »našim solncem« odpočije, da bi lahko čim bolj svez posegel v nedeljsko borbo za važne točke. Nadamo se, da bo tudi naš zastopnik pripravil vse razpoložljive sile in nudi nezmagljivemu »majstoru s mora« čim večji odpor. In še več. Velika poraza naših domačih ligašev v Splitu zahtevajo revanche, ki edini more vrniti slovenskemu nogometu renome in pripraviti njegovo vstajenje. Ako se bo črnobela enajstorica zavedala svoje naloge in ako se bo oprijela svojega posla tako, kakor zna in kakor se morajo odigrati vse važne tekme, uspehi ne bo izostali.

Delegacija g. Fabrisa iz Zagreba za vodstvo nedeljske tekme je začudila vse one, ki so videli njega na poslu pred tremi leti. Ne vemo, kakšni motivi so vodili pri tem odbor za delegiranje sodnikov ko nam je poslal v Ljubljano g. Fabrisa, toda mnenja smo, da ne bi smel poslati sodnika, četudi najboljšega, čigar nepravilne in nerazumljive odločitve izjavi odpor. Kajti postopanje g. Fabrisa v Sarajevu 1. 1928. na in izven igrišča še danes ne smemo in ne moremo pozabiti.

Ilirija : KSU 5 : 1

Waterpolo moštvo Karlovačkoga sportskega združenja, ki je v sredo igralo s Primorjem na dvomatchu 0 : 0, je odigralo v četrtke dopoldne prijateljsko tekmo z Ilirijo. Ilirija je bila v vsakem oziru nadmočna in je zaslužno zmagala s 5 : 1.

Gramofonske plošče po 3 Din

izposojuje „SLAGER“, izposojevalnica gramofonskih plošč in gramofonov, Ljubljana, Vegova ulica 2. 1501

Makulturni papir

se poceni proda

Na razpolago večja količina

Naslov pove uprava Jugoslovana

Radio

Ljubljana, petek, 10. jul. 12.15 Plošče. (Odlomki iz oper, uverture). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski orkester. 19.30 Gospodinjstva ura, gdč. Cilka Krekova. 20.00 Pravljice, radio telka. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, petek, 10. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 19.20 Uvod k prenosu. 19.30 »Troubadour«, opera (prenos z Dunaja).

Beograd, petek, 10. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 19.00 Večerni koncert. 19.30 Vokalni koncert. 20.00 Predavanje. 20.30 Godalni kvartet (skladba G. Enacovici). 21.10 Vokalni koncert. 21.40 Klavirski koncert. 22.30 Novice. 22.50 Koncert.

Praga, petek, 10. julija. 11.30 Plošče. 12.05 Plošče. 14.30 Brno. 17.10 Plošče. 19.05 Nasveti turistom. 19.30 Romunske pesmi. 19.55 Brno. 21.00 Brno. Koncert. 22.15 Plošče.

Čajno maslo

prvovrstne kakovosti, vedno sveže in po najugodnejših cenah Vam nudi

tvrdka Julij Zupan

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

Morski vrag

eden najlepših romanov svetovno znanega ameriškega pisatelja Jacka Londona, se dobi za nizko ceno Din 20—, vezan izvod Din 30—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Štir e ključ

na obročku so bili najdeni v Gradišču. Kdor jih pogreša, naj se javi v upravi »Jugoslovana«.

Kolesa 1422 po Din 1500.—

»CENTRA« Ljubljana Masarykova cesta

Zakon

o uradnikih

(U. Z.) Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku, dobiti v upravi »Jugoslovana«. Ljubljana, Gradišče 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din. Za poštnino 1 Din v znamkah. Naročite ga še danes, ker je zaloga majhna.

Vrtne

zaklopne stole

prodala pisarnja Tribuš na Glincah — tel. 2605

Lepo sobo

oddam pri »Evropi«. Naslov v upravnistvu. 1606

Trajna

ondulacija

po najnovejšem načinu potom aparata

»Adol 1931«

po najnižji ceni in z

garancijo izvršuje

damski brivski salon

Matko Šijakovič

Ljubljana

Pračna ulica 4

1565

Kneginja Zurova

prekrasni ljubavni roman. Cena Din 30—, v platnu vezan 35—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Logavice, roka-

více, volna in

bombaž

načunje in v velikih

izbir pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg.

Sokolstvo

Krasna sokolska slavnost v Gerovem

Gerovski Sokol je na Vidov dan stopil pred javnost s svojo prvo prireditvijo, ki naj bo temeljni kamen nadaljnjemu delu in razvoju. Na svečano okrašenem dvorišču župnišča, polnem pester množice, je prireditev otvoril starosta brat Mirko Lipovac, s pozdravnim nagovorom, v katerem je orisal pomen Vidovega dne v zvezi z žrtvami, ki jih je naš narod doprinesel za svojo svobodo. Sam spored je pokazal razvoj sokolskega duha v tem delu naše banovine in napredek, ki so ga telovadci dosegli z vztrajnostjo kljub oviram, ki spremljajo vsak začetek. Kot delegat sokolske župe Ljubljana je prisostvoval brat Vladimir Suklje, ki se je zelo pohvalno izrazil nad izvedenimi vajami.

Pod vodstvom načelnika brata Baica je članstva izvedlo proste vaje, ki so zaostajale za običajno telovadbo, iz česar se da sklepati, da so bile proste vaje pretežke in premalo izražale ali da se je drugo posvečala večja pozornost na škodo prostih vaj. Toliko bolj je navdušili gledalce ženski naraščaj, ki je izvedel skladno in živahno zelo lepe proste vaje. Naraščajnice so bile oblečene vse v enakih, belih, z narodnimi vezinami okrašenih oblekah, ki so jih same napravile v šoli ter bile tako ljubke, da je navzoči župni delegat izjavil, da bo take obleke priporočal sokolski upravi. Dobro se je odrazil tudi moški naraščaj z vajami s palicami.

Pri vajah na drugo je članstvo pokazalo, kaj zmore doseči z dobro voljo v kratkem času, ko je izvajalo vaje, ki so daleč prekašale vsako pričakovanje. Krepke razvite mišice kmečkih fantov so jasno prišle, da fantje lahko preskočijo marsikaj, kar se doseže le z dolgotrajno vajo. Gospod župnik je s filmskim aparatom posnel nekaj perizorov za kinematografske predstave.

Po telovadnem sporedu in igrokazu »Stric iz Amerike« se je razvila domača zabava s plesom. K lepi uspehi prireditvi zasluži vse priznanje tudi učiteljsko, Sokolu pa kličemo: Le tako naprej! Zdravo!

Tyršev tečaj v savezni prosvetni šoli

Po zaključku saveznega prosvetnega odbora z dne 29. marca t. l. se bo vršil v dneh 5. in 6. septembra t. l. v savezni prosvetni šoli v Novem Sadu dvodnevni tečaj o dr. Miroslavu Tyršu.

Namen tečaja je, da župnim prosvetarjem poda čim popolnejše in izčrpnije znanje o ustanovitvi Sokolstva in o okolnostih, pod katerimi je Sokolstvo nastalo, o njegovih idejah in značaju za Čehoslovake in Jugoslovane, kakor tudi za ostale slovanske narode, da se na ta način temeljiteje pripravi za proslavo stoletnice Tyrševega rojstva, ki se bo na naj-svečaniji način praznovala leta 1932.

Udeležba na tem tečaju je strogo obvezna za vse župne prosvetnike ali najmanj enega člana župnega prosvetnega odbora. Za vsako župo je predvideno v budžetu saveznega PO po eno stipendijsko mesto s pokritjem vseh stroškov, med tem, ko nosi stroške za ostale udeležence župa. Po možnosti naj se udeležijo tečaja samo župni prosvetniki, udeležiti se pa morajo seveda tečaja tudi društveni prosvetniki.

V soboto 5. septembra t. l. bodo naslednja predavanja: Razmere v katerih je živel Tyrš, življenje in delovanje Tyrša, Tyrševi najbližji sodelavci, Sokolstvo do leta 1882, sistem in metodika Tyrševega sokolskega telesnega vživanja. V nedeljo 6. septembra: Pogledi in ideje Tyrša, socialni in nacionalni značaj Tyrševega Sokolstva, značaj Tyrševega Sokolstva za Čehoslovake in Jugoslovane, Slovanska ideja v Sokolstvu.

Popoldne se bo vršila prosvetna konferenca, ki bo razpravljala o Tyrševi proslavi in organizaciji uporabe filmov in diapozitivov v prosvetnem delu.

Prijave za tečaj morajo poslati saveznemu PO najkasneje do 15. avgusta t. l. Prijavnice bodo župe prejele v najkrajšem času. Zdravo!

Stadion za IX. sokolski zlet v Pragi

Čehoslovaška vlada je definitivno sklenila zgradbo stadiona na Strahovki poljani in je dovolila ponovni kredit v znesku 7 milijonov Kč. Stadion se bo gradil v dveh etapah in bo gotov do vsesokolskega zleta leta 1932. Finančno kritje se bo dobilo iz proračuna za leto 1931-32. Država je dosedaj investirala za regulacijo Strahovske poljane okroglo 15 milijonov, razen tega mestna občina praška Kč 700.000, Čehoslovaška obec sokolska nad 9 milijonov, Zveza delavskih telovadnih enot 2 milijona, Deželna zveza gasilska 1 milijon in Češka orlovska zveza 500.000 Kč. Poleg tega bo prispevalo znatno vsoto za stadion tudi ministrstvo za narodno zdravje. Regulacija Strahovske poljane je stala dosedaj nad 30 milijonov. Stadion bo imel na vzhodni strani v betonu zgrajeno tribuno, uredile se bodo garde-robe in drugi potrebni objekti, napravilo teka-lišče za lahkotletiko in za vojaške sportne prireditve itd. Razen tega se bo zgradilo veliko otroško igrišče, ki bo mejilo na Petrinov park. Tudi pri nas v Beogradu se bo zgradil v najkrajšem času stadion, seveda nekoliko manjši, gotov pa bo do II. vsesokolskega zleta v Beogradu leta 1935.

Za počitnice berite

»V oklopnjaku okoli sveta«. Petro in zabavno čtivo. V dveh delih; vsaki del po Din 20.—, vezan Din 26.—. Naroča se pri upravi »Jugoslovan«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 45/24.

Pregled nalezljivih bolezni v Dravski banovini

15. junija do 21. junija 1931.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostanje v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Celje	1	—	—	—	1
Čabar	1	1	—	—	2
Kranj	2	1	—	—	3
Konjice	1	—	—	—	1
Krško	1	—	—	—	1
Litija	—	1	—	—	1
Ljutomer	1	—	1	—	—
Maribor (mesto)	—	1	—	—	1
Murska Sobota	1	—	1	—	—
Radovljica	2	—	1	—	1
Slovenjgradec	4	—	—	—	4
Skupaj	14	4	3	—	15

Skrlatinka. — Searlatina.					
Brežice	2	—	—	—	2
Celje	1	—	—	—	1
Čabar	2	—	2	—	—
Kamnik	4	1	—	—	5
Kranj	1	1	—	—	2
Kočevje	1	—	—	—	1
Konjice	3	—	—	—	3
Laško	1	—	1	—	—
Logatec	3	1	2	—	2
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	9	3	2	—	10
Maribor desni breg	2	—	1	—	1
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Ptuj	4	1	—	—	5
Ptuj (mesto)	1	—	—	—	1
Radovljica	10	4	—	—	14
Skupaj	46	11	8	—	49

Opšice. — Morbilli.					
Brežice	—	5	—	—	5
Dolnja Lendava	3	—	—	—	3
Kočevje	8	11	10	—	9
Krško	—	3	—	—	3
Ljutomer	35	5	35	—	5
Murska Sobota	4	3	—	1	6
Skupaj	50	27	45	1	31

Davica. — Diphteria et Croup.					
Brežice	1	3	1	1	2
Celje	2	—	—	—	2
Celje (mesto)	1	—	1	—	—
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Kamnik	—	1	—	—	1
Kranj	1	1	—	—	2
Kočevje	1	—	—	—	1
Krško	2	1	—	—	3
Ljubljana (srez)	—	2	—	—	2
Ljubljana (mesto)	3	1	1	—	3
Ljutomer	2	1	1	—	2
Maribor desni breg	—	1	—	—	1
Maribor levi breg	4	7	—	2	9
Maribor (mesto)	2	—	1	—	1
Murska Sobota	2	—	2	—	—
Novo mesto	3	1	1	1	2
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	2	—	1	1	—
Radovljica	2	—	1	—	1
Slovenjgradec	2	—	—	—	2
Šmarje pri Jelšah	4	—	1	—	3
Skupaj	36	19	11	5	39

Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.

Kamnik	1	2	—	1	2
Novo mesto	1	—	—	—	1
Skupaj	2	2	—	1	3

Dušljivi kašelj. — Pertussis.

Ljutomer	2	—	—	—	2
Skupaj	2	—	—	—	2

Šen. — Erysipelas.

Celje	2	1	1	—	2
Kranj	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	2	—	1	—	1
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Novo mesto	1	—	1	—	—
Prevalje	1	—	—	—	1
Ptuj	1	1	—	—	2
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Šmarje pri Jelšah	2	1	—	—	3
Skupaj	12	3	3	—	12

Krčevita odrevenelost. — Tetanus.

Brežice	—	1	—	—	1
Ljutomer	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	1	—	1	—	—
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Skupaj	3	1	1	—	3

Otročniška vročica. — Sepsis puerperalis.

Prevalje	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Ljubljana, dne 26. junija 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 173/31—10.

1906

Dražbeni oklic.

Dne 27. julija 1931. ob poldevetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Labonci, vl. št. 16.

Cenilna vrednost: Din 67.554.—; najmanjši ponudek: 45.036.—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ormožu, odd. II., dne 16. junija 1931.

*

E 124/31—10.

1904

Dražbeni oklic.

Dne 30. julija 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1, dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Jeršice, vl. št. 14, 36, 41, 47, zemljiška knjiga Žilce, vl. št. 129, in zemljiška knjiga Ravne, vl. št. 278.

Cenilna vrednost: 42.495 Din; vrednost pritlikline: 4350 Din; najmanjši ponudek: 28.330 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Cerknici, odd. II., dne 30. junija 1931.

*

E 424/31—9.

1868

Dražbeni oklic.

Dne 13. avgusta 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 19 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Kandrše, vl. št. 202.

Cenilna vrednost: 19.993,50 Din; najmanjši ponudek: 13.329.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Litiji, dne 27. junija 1931.

*

E 150/31—10.

1897

Dražbeni oklic.

Dne 1. avgusta 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Gor. Radgona, vl. št. 161, 56, 57, 58; Zbigovci, vl. št. 69 in 70.

Cenilna vrednost: Din 1.317.643.—; vrednost pritlikline: Din 33.500.—; najmanjši ponudek: Din 878.430.—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Gor. Radgoni, dne 28. junija 1931.

*

E 337/31—6.

1891

Dražbeni oklic.

Dne 14. avgusta 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Črni potok, vl. št. 36.

Cenilna vrednost: Din 16.191.—; najmanjši ponudek: Din 10.794.—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, dne 25. junija 1931.

E 797/31—12.

1907

Dražbeni oklic in poziv k napovedi.

Na predlog zahtevajoče stranke Mastnak Ivana, trgovca v Celju, Kralja Petra c. 15, bo dne

14. avgusta 1931. ob devetih pri tem sodišču, v sobi št. 4, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga: Bukovžlak, vl. št. 126, hiša z gostilno Din 32.500.—, gospodsko poslopje Din 17.500.—, zemljišča Din 26.379.—, hiša s transformatorjem Din 10.000, pritliklina Din 930.—, skupaj Din 87.309.—; najmanjši ponudek Din 58.206.—. Vadij znaša Din 8.730,90.

K nepremičnini zemljiška knjiga Bukovžlak, vl. št. 126, spadajo sledeče pritlikline: a) za gostilno razne steklenice, kozarci, vrčki,

b) za posestvo 1 krava ter razno gospodarsko orodje, v cenilni vrednosti 990 Din.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Okrajno sodišče Celje, odd. III.,

dne 19. junija 1931.

Konkurzni razglasi

Sa 11/31—7.

1905

Potrditev poravnave izven konkurza.

Poravnalna zadeva Celjč Franjo, trgovec v Bučah, okraj Mozirje.

Potrdjuje se poravnava, katero je sklenil poravnalni dolžnik s svojimi upniki pri naroku dne 21. maja 1931. te vsebine, da je prvenstvene terjatve plačati v celoti, ostali upniki pa dobijo 40% kvoto njihovih terjatev, plačljivo tekom enega leta od odobritve poravnave naprej, ter da pristopi k tej poravnavi kot porok in plačnik za vse obveznosti Regvat Ivan, trgovec in posestnik na Pištanj, z obvezo izvršljivosti v smislu ša 60. por. zak.

Okrajno kot konkurzno sodišče v Celju, odd. I.,

dne 3. junija 1931.

*

Sa

P. Ripson:

10

Marsove skrivnosti

(Roman.)

3. POGlavJE.

Inženjer Garel izgine.

Naslednji dan je Pint zamen čaka svojega prijatelja ves dan. Najprej ga to ni skrbelo, toda ko ga tri dni ni bilo na spregled, in ko so v hotelu, v katerem je Robert stanoval, dejali, da ni prišel nazaj, se je začel vznemirjati.

— Robert bi mi bil vendar kaj pisal, si je dejal, saj sva tako dobra stara prijatelja in je bil tako zelo vesel, da sva se spet sestala. Morala se mu je pripetiti nesreča.

Oblekel je svoj dežni plašč, vtaknil nabito avtomatsko pištolo v žep, vzel svojo debelo plico, ki je imela ročaj v obliki kroglice, katere je bila napolnjena s svinčcem, in odšel je v predmestje Bronx, da pogleda v Yarlejevo ulico št. 17 ter na licu mesta izve, kdo je skrivnostni tujec, ki je bil povabil inženjerja Garela na sestanek.

Lahko bi bil vzel taksi, toda ljubše mu je bilo, da se sprehodi.

— Sreča je, si je dejal, da sem si zapomnil ime ulice in hišno številko tega gospoda Trinavata, ki ima tako čudno ime in ki je povabil Roberta na sestanek.

Po dolgem iskanju je vendar našel ulico in hišno številko. Bila je stara hiša, ki je izgledala popolnoma zanemarjeno. Vrata so bila črvena in umazana, omet je odpadal od zidovja. Lesene oknice so bile vse zaprte, skratka, hiša je izgledala čisto zapuščeno. Ker ni bilo nikakega zvonca, je Pint s svojo palico potrkal na vrata, enkrat, dvakrat... nič. Začel je razbijati, zopet nič. Razbijal je po oknicah, ali vse zaman, nihče mu ni odprl.

V bližini so se odprla vrta prodajalnice sadja in na pragu se je prikazala debela ženska, ki mu je dejala z irskim naglasom:

— Moj ljubi gospod, zaman trkate, kajti trideset let, odkar jaz bivam v sosesčini te hiše, še nikoli nisem videla, da bi bil kdo odprl vrata ali eno samo okno. Nihče ne stanuje tu in hiša je zapuščena, kar je vsekakor škoda, saj je vendar vredna svojega denarja.

Pint seveda s to razlago ni bil zadovoljen in se je obrnil na dva policista, ki sta ravno prišla mimo, toda tudi ta dva mu nista mogla povedati ničesar.

Tako se je slabe volje vrnil domov. Tu ga je sprejela mati s sledečimi besedami:

— Kaj se brigaš za tega pustolovca in iznajditelja? Našel je nekje dober zaslužek in se proketo malo briga za tebe. Ti si pa res otročji. Ne boj se, kadar te bo rabil, se bo že oglašil.

Toda Pint ni bil tega mnenja. Odgovoril je:

— Ne razumem, da moreš tako govoriti. Kaj pa če bi bil najinega prijatelja napadli poulični roparji?

— Če imaš takšne misli, pa se kar obrni na policijo in ona bo zadevo že razjasnila.

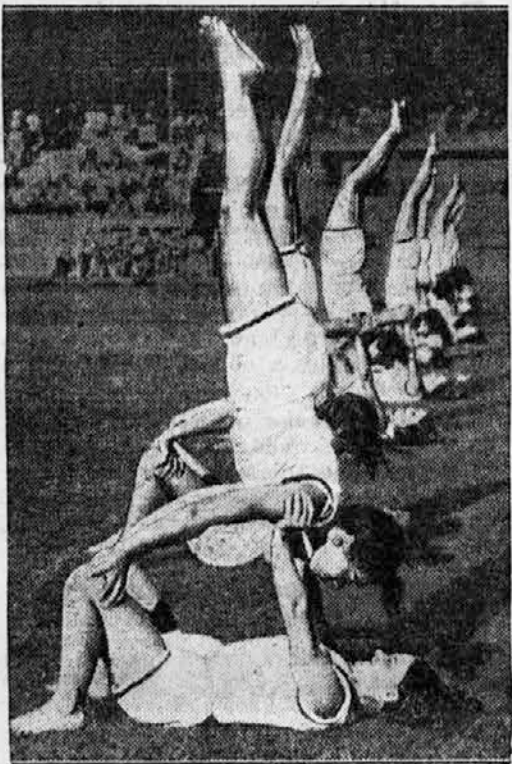
Se isti dan se je Pint obrnil na zasebni dedektivski urad in ta mu je čez nekaj dni sporočil, da je dotična hišica zapuščena, da je pa pod sekvestrom že dolga leta, ker se za njo pravdajo ameriški in francoski dediči nekega bogataša, ki je bil umrl v Indiji.

Tako je minil mesec dni in Pint je bil brez vsake vesti od svojega prijatelja. Pint je prenehal z raziskovanjem čudne zadeve, toda postal je melanholičen. Vsako noč je sanjal o svojem izginulem prijatelju. Zelo hude očitke si je delal, da ga v oni usodopolni noči ni spremljal. Razen tega se je pa še njegova mati jezila nanj.

— Ali je bilo treba, da je prišel ta inženjer v našo hišo? je dejala. Prej si bil tako dobre volje in vesel in živeli smo zadovoljno. Sedaj se ti pa niti delati ne ljubi, žalosten si in dolgočasiš se.

Neko noč je Pinta tlačila mora. Ko se je prebudil, se je silno prestrašil, ko je našel na svoji nočni mizici poleg nalivnega peresa, ki ga je vedno nosil v žepu in nikoli puščal drugje, listič papirja, na katerem je bilo napisanih nekaj vrstic od inženjerja Roberta Garela z njegovim lastnoročnim podpisom:

»Ne vznemirjajte se radi mene. Delam na tem, da rešim čudovit problem, in kmalu se bom vrnil. Predvsem si ne belite glave, na kakšen način sem Vam poslal to poročilo.«

Mednarodna telovadna prireditve v Amsterdamu

Na olimpijskem stadionu v Amsterdamu so priredili v nedeljo veliko telovadbo v praznjo jubileja holandske telovadske zveze. Prireditve so se udeležili telovadci iz mnogih tujih držav. Na sliki vidimo visokošolke iz Nemčije pri telovadbi.

Slaba volja — slabi časi

Zdravnik dr. Löbel piše v »Prager Tagblattu« o slabi volji in o slabih časih to-le:

»Mi vsi vemo, da smo v gospodarsko slabih časih tudi duševno pobiti in potrti, kar je nekaj čisto naravnega. Vprašati pa se moramo: Ali so res slabi časi krivi naše slabe volje, ali pa postanejo časi slabi, ker smo mi slabe volje? Ali ni morebiti naša slaba volja kriva slabih časov?«

Profesor Elsworth Huntington (na Yale-vseučilišču v Zedinjenih državah) je trdil na podlagi statističnih podatkov že pred več leti, da so se začele vse velike finančne katastrofe v Ameriki s splošnim slabim zdravjem ljudi. Bolezni so bile vedno začetek in ko telo in duh nista mogla več zmagovati vsakdanjih naporov, se je pojavilo v raznih gospodarskih panogah splošno nazadovanje in zastoj (depresije).

Znano nam je pač vsem, da ne moremo delati dobro, če smo bolni. Slabo zdravje pa silno vpliva na našo dobro ali slabo voljo (»razpoloženje«). Telo in duh vplivata medsebojno drug na drugega. Če te boli noga, postaneš otožen in slabe volje in če želodec ne deluje prav, postaneš siten do neznosnosti. Čim pa bolečine prenehajo, preneha tudi tvoja slaba volja.

Tudi človeški glas je odvisen od dobre ali slabe volje. Nemci pravijo, da je človek lahko »v gehobener Stimmung« ali pa »in gedruhter Stimmung«. Duševna potrtost vpliva namreč tudi na govor in duševno potrt človek potrebuje že precej energije, če hoče govoriti le z za kvarto ali terco višjim glasom kakor sicer govori v svoji potrtosti.

Za naravoslovca pa veljajo take zveze šele takrat, če jih s poskusi lahko vsakokrat poljubno dokaže. Tudi poskusi pa so znani. Zdravniki imajo instrument, s katerim lahko natančno nadzoruje izločanje žolča. Človeka, s katerim delajo poskuse, spravijo lahko v dobro ali slabo voljo in res, kakor je človek dobre ali slabe volje, tako se izpreminja tudi žolč. Človek, ki je dobre volje in vesel, izločuje svetlo-rumen žolč, žalosten človek izločuje mnogo žolča, jezen in togoten človek pa nič. Jeznemu človeku se žolč razliva v telo in zato je čisto pravilno, če rečemo, da je človek »od jeze ves zelen«.

Kar pa vpliva na živce, vpliva tudi na orga-

ne, ki so z živci v zvezi. Ena sama beseda je že dovolj, da vpliva na neki živec tako, da obledimo, zardimo ali da se zjokamo. Pa niti besede ni vedno treba, ker zadostuje že sama misel. Kdor začne močno misliti na jed, ki mu ne prija, temu prihaja slabo že ob sami misli na to isto jed; kdor pa se zamisli na »nekaj dobrega«, temu se res sline cede.

Slaba volja vpliva torej res slabo tudi na naše telo in na naše delo. Delavec, ki je dobre volje in vesel, dosti več naredi kakor siten nezgod.

Dve žabi sta padli v mleko. Prva je bila slabe volje in je takoj obupala in utonila. Druga je bila pa vesela in ni obupala, ampak je tako dolgo brcala, da se je iz mleka naredilo surovo maslo in žaba je bila rešena! Ali razumete?

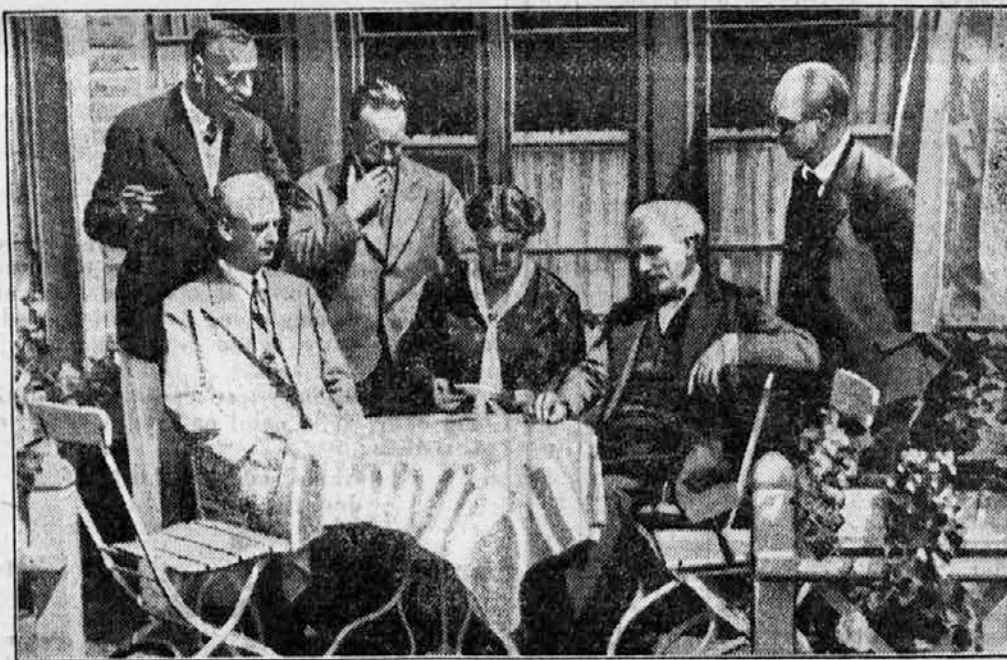
V Rusiji primanjkuje mila

V Moskvi, pa tudi v drugih ruskih mestih, opazajo že dolgo časa, da zelo primanjkuje mila. Kdor ni imel zadnje čase v Moskvi večje zaloge mila doma, se ni mogel več umivati z milom, ker ga v državnih skladiščih in konzul-

mih ni bilo mogoče dobiti. Na karte je dobila vsaka delavska rodbina pol koščka mila za cel mesec. Pod roko si milo pač lahko dobil, ampak majhen košček mila je veljal do 6 mark (90 dinarjev). Kljub visoki ceni pa je bilo to milo izredno slabo in posebno komaj za pranje, nikakor pa ne za umivanje. Ker pa se ljudje niso mogli več dovolj čistiti, so se zelo razširile kužne bolezni.

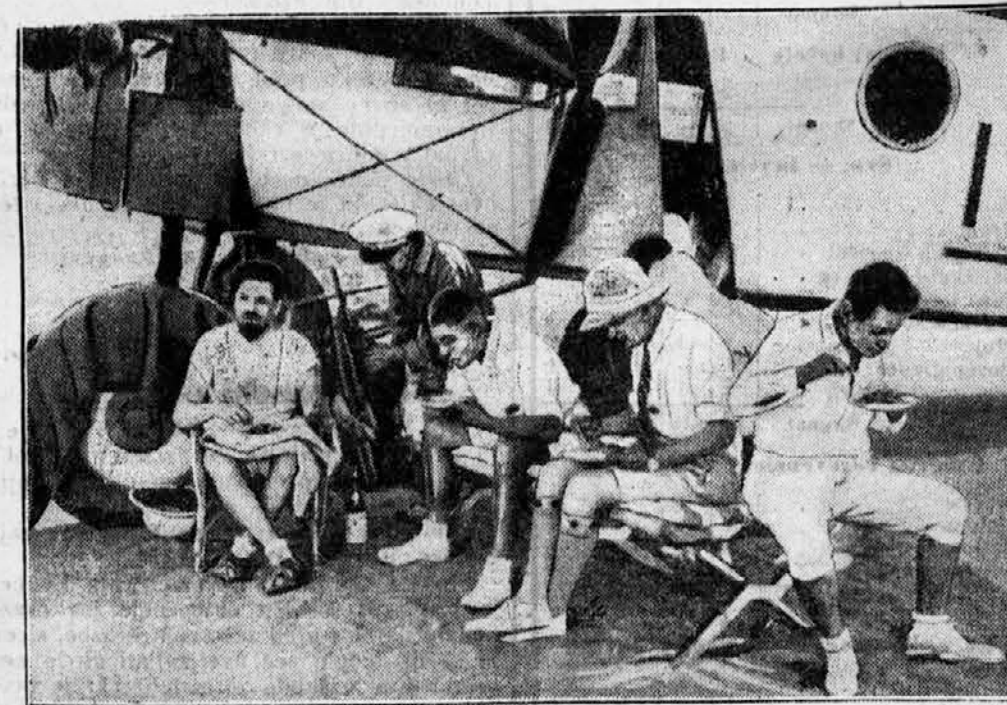
Še večje pomanjkanje mila kakor v Moskvi se je pa pokazalo na deželi. Poročevalcu velikega angleškega lista »Observer«-ja, ki je potoval nedavno po Rusiji, je rekel neki hotelir, od katerega je hotel poročevalec imeti košček mila, da mila že več mesecev v celim mestu ni mogoče dobiti, tudi mila za perilo ne. Zato pa perejo ljudje perilo le z vodo in s finim peskom.

Milo pa je začelo primanjkovati baje zato, ker so začeli kmetje živino klati kar na debelo v znak protesta proti socializiranju zemlje. Vsled tega pa primanjkuje povsod živalske masti, zlasti loja, ki je glavna surovina za izdelovanje mila.

Novi čuvarji glasbene tradicije v Bayreuthu

Od leve na desno sede: generalni ravnatelj Furtwängler, gospa Winifred Wagner, udova po Siegfriedu Wagnerju, in slavni italijanski dirigent Toscanini. Stojijo pa (od leve na desno): višji režiser dr. Spring, generalni intendant Tietjen in profesor Kittel. Slavnostne glasbene prireditve v Bayreuthu se prično 23. julija.

Letalci počivajo v puščavi

Italijanski minister za letalstvo Italo Balbo je nedavno odpoval na inšpekcijsko potovanje po italijanski afriški koloniji Libiji. — Na sliki vidimo ministra in njegovo spremstvo pri odmoru v puščavi, ko so se spustili na tla, da se odpočijejo.

Plavalna tekma med Francozi in Nemci

V nedeljo so tekmoval francoski in nemški plavalci v Parizu. Zmagali so nemški plavalci. Na sliki vidimo: »Kava s kofeinom je čisto nedolžna pijača za mlado in staro. To je tudi znanstveno dokazano. Prava kava ne škoduje niti srcu niti živcem. Prirodna prava kava je zdrava in daljša življenje.«

Boj za kavo

Neka berlinska trdka razpošilja po celi Nemčiji pravo kavo v zavojčkih, zaradi reklame pa je priložila vsakemu zavojčku še listek, kjer je bilo rečeno: »Kava s kofeinom je čisto nedolžna pijača za mlado in staro. To je tudi znanstveno dokazano. Prava kava ne škoduje niti srcu niti živcem. Prirodna prava kava je zdrava in daljša življenje.«

Ob to reklamo pa se je obregnila Trgovska družba za kavo v Bremenu, ki prodaja kavo brez kofeina (kava »Hage«). Ta trdka seveda trdi, da je prava kava (s kofeinom) škodljiva. Vložila je torej tožbo proti berlinski trdki, naj svojo reklamo opusti in berlinski sodišči prve in druge stopnje sta berlinsko trdko res obsodili, da mora svojo reklamo opustiti.

Proti tej razsodbi pa se je berlinska trdka pritožila na najvišje sodišče in je utemeljevala svojo pritožbo s tem, da na tisoče ljudi pije pravo, čisto, naravno kavo brez vsake škode za svoje zdravje. Najvišje sodišče je pritožbi ugodilo in sedaj prava kava prav gotovo ni več škodljiva. Ljudje, ki radi pijejo pravo kavo, imajo sedaj potrjeno črno na belem, da prava kava nič ne škoduje. Kdor pa prave kave ne prenese, naj je ne pije, pa je zadeva v redu.

Proč s pasmami!

Dandanes si prizadevajo povsod vzgajati le plemenske živali čiste pasme, češ da so take živali najboljše in največ vredne. Zivinorejci goje danes le čistokrvne pasme, ravno tako obrabljajo kokošarji le čistokrvne živali in ljubitelji konj in psov šč žele živali s čim starejšim »plemenitim« rodovnikom.

Proti tej teoriji pa nastopa znanstveni sodelavec poljedelskega ministrstva v Angliji. Ta pravi, da je bedarija, če gojimo pasme in plemenske živali, ampak najboljša je navadna žival, ki je za vsakdanjo rabo, in ki nam tudi donša največje dobičke, če pravilno ravnamo z njo. Kar potrebujemo, to je »sintetična« krava, »sintetični« pujske in »sintetična« ovca z vsemi svojimi lastnostmi in ne samo z eno.

Če bo ta nauk prodril, bodo kmalu imeli najvišjo ceno psi, ki jih imenujemo »promenadne«. Drugi pravijo takim psom tudi »kmečki pinč«. Praksa pa kaže, da je »kmečki pinč« izvrsten pes, ki je res poseben za vse in nikoli ne oboli in je z vsem zadovoljen. Zato utegne angleški učenjak imeti nekoliko prav.